

I O B R A Z L O Ž E N J E	2
I POLAZIŠTA	2
1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja općine u odnosu na prostor i sustave Županije i Države	2
1.1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke	4
1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova	12
1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke, te prostorne pokazatelje	15
2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA	26
2.1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja	26
2.1.1. Razvoj gradova i naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava	26
2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora	27
2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša	27
2.2. Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja	27
2.2.1. Demografski razvoj	27
2.2.2. Odabir prostorno razvojne strukture	28
2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture	28
2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina	29
2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području Općine	29
2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora	29
2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanje, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina	30
2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture	31
3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA	32
3.1. Prikaz prostornog razvoja na području općine u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu županije	32
3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina	33
3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina	34
3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti	34
3.4. Uvjeti korištenja uređenja i zaštite prostora	35
3.4.1. Iskaz površina za posebno vrijedna i osjetljiva područja i prostorne cjeline	37
3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava	38
3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav	38
3.5.2. Energetski sustav	38
3.5.3. Vodnogospodarski sustav	39
3.6. Postupanje s otpadom	42
3.6.1. Postupanje s opasnim otpadom	42
3.6. Sprječavanje nepovoljna utjecaja na okoliš	43

I O B R A Z L O Ž E N J E

I POLAZIŠTA

1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja općine u odnosu na prostor i sustave Županije i Države

Općina Pakoštane smještena je na krajnjem jugoistočnom dijelu Zadarske županije. Njezina jugoistočna granica ujedno je i županijska granica između Zadarske i Šibensko-kninske županije.

Sjeverna granica Općine dodiruje područje Grada Benkovca i Općine Polača, na sjeverozapadu graniči sa prostorom Grada Biograda na Moru, dok je na jugozapadu morem odvojena od Općine Tkon.

Područje Općine Pakoštane bilo je sastavni dio Općine Biograd n/m. do 1992. godine, kada je temeljem Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (N.N. 90/92.), formirana općina Pakoštane u sastav koje su ušli prostori katastarskih općina Pakoštane, Vrana i Vrgada.

Sukladno tome prostor Općine Pakoštane prostire se preko plodne aluvijalne zaravni Vranskog bazena zajedno sa pripadajućim naseljem prema obali Jadranskog mora na kojemu su smješteni centar Općine i naselje Drage, te pripadajući pojas obalnog mora s otocima: Vrgada, Murvenjak, Oblun, Šipnata, Kozina i nizom manjih otočića, hridi i grebena.

Slijedom navedenog na prostoru Općine Pakoštane lako je uočiti tri različite prostorne cjeline:

- prostor vranskog bazena
- obalno područje
- pripadajući akvatorij.

Premda svaka prostorna zona ima svoje specifične uvjete, mogućnosti i načine daljnjeg prostornog razvoja zajednička im je karakteristika značajni potencijal privrednog razvoja. Ova karakteristika slijedi iz pogodnosti prostorno-geografskog smještaja same Općine, kao i prirodnih datosti pojedinih mikrolokacija. Područje Općine Pakoštane ima značajan položaj u središnjem prostoru hrvatskog dijela Jadranske obale, u dijelu sjeverne Dalmacije. Značaj i vrijednost ovoga položaja istaknuta je i u Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske i Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske kao izrazito vrijedno i osjetljivo područje sa temeljnim prirodnim resursom i potencijalom za planski razvoj turizma i pratećih djelatnosti.

Geografski i položen između dva urbano jaka gravitacijska centra (ZADAR -ŠIBENIK) ovaj je prostor povijesno, prostorno, ekonomski i kulturno uvijek gravitirao prvom, odnosno nalazio svoje mjesto u sklopu zadarske regije kao prostorne cjeline širih okvira.

Zbog toga se sasvim prirodno i prostorno-geografski opravdano promatrani prostor uklopio u sastav Zadarske županije.

Gledano kroz cjelovit prostor Zadarske županije i sukladno postavkama Prostornog plana Županije (PPŽ) područje Općine Pakoštane nalazi se većim dijelom na prostoru Zadarske urbane regije, dok otok Vrgada sa pripadajućim akvatorijem ulazi u sastav prostor Zadarskog arhipelaga.

Sukladno s postavkama PPŽ-a kao i samih prirodnih datosti terena, klimatskih faktora, tradicije, navika i usmjerenosti stanovnika kao i prometnih značajki promatrani je prostor dio šire turističke regije na kojoj se mogu razvijati i ostale komplementarne djelatnosti. To se prvenstveno odnosi na poljodjelstvo, razne uslužne djelatnosti, trgovinu te servisne i proizvodne djelatnosti bez štetnog utjecaja na okoliš.

Jak gravitacijski utjecaj Zadra na ovom prostoru evidentan je u svakom pogledu.

Tome je pridonijela i mala geografska udaljenosti, ali i dobra prometna povezanost s novim županijskim centrom. Udaljenost pojedinih dijelova Općine od središta županije ne prelazi 35 km.

Povezanost sa Zadrom očita je prvenstveno u pogledu zdravstva i školstva.

Veliki broj srednjoškolske omladine pohađa nastavu u Zadru, jer u susjednom Biogradu n/m postoji samo jedan srednjoškolski centar nedostatan za potrebe mikroregije.

Sam Zadar, kao centar županije i dalje će biti privredni, kulturni i prometni centar cijele županije, dok će Biograd n/m i nadalje pružati određene privredne, trgovačke kulturne i administrativne usluge.

Naselje Pakoštane kao općinsko središte preuzet će definirane funkcije u skladu sa svojim značajem lokalnog administrativnog centra, te i dalje biti lokalni centar okolnog područja gravitacije.

Sabor Republike Hrvatske je dana 30. lipnja 1999. godine donio Zakon o proglašenju Parka prirode Vransko jezero (NN 77/99.) i time je prostor unutar granica parka prirode kao izuzetno vrijedno i osjetljivo područje izuzeto iz područja obuhvata ovoga plana.

Sukladno tome Prostorni plan uređenja Općine Pakoštane obrađuje samo područje Općine Pakoštane izvan granica Parka prirode "Vransko jezero", tako da površina unutar granica obuhvata Prostornog plana uređenja Općine Pakoštane iznosi 79,02 km².

1.1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke

Prirodne značajke prostora

Relief i geomorfološka osnova

Položajem na uskom kopnenom pojasu između jezera i mora, s pripadajućim arhipelagom, zaleđem u rubnim dijelovima Vranskog bazena i ravnokotarskim bilima prostor Općine uvelike se razlikuje od ostalih dijelova hrvatskog primorja.

Najviši vrh u Općini je Veliki bak visok 220 metara iznad krajnjeg jugoistoka naselja Vrana. Pravac pružanja reljefa prati Dinaride od SZ prema JI. Osnovno obilježje reljefu daje smjena nizova bila i udolina sjeverno od jezera, a južno je usko kopneno područje na kojem se niz nastavlja. U građi terena se izdvajaju:

- vapnenci i dolomiti gornje krede koji dominiraju u sastavu bila i pripadajućeg arhipelaga;
- viši dijelovi udolina su foraminiferski vapnenci eocena;
- najniži dijelovi udolina su jezerski i barski pijesak i mulj te diluvijalni šljunak i pijesak kvartara.

Morsku obalu karakterizira velika razvedenost poglavito imajući u vidu brojne otočiće i hridi JI od Vrgade. Obilježava je smjena strmijih, stjenovitih, jugu izloženih dijelova JI dijela općine, od Čelinke do granice sa Šibensko-kninskom županijom i pitomih pješćanih uvala od Pakošтана prema SZ. Najjuži dio kopna između jezera i mora širok je nešto manje od kilometra.

Duž obale, od plaže Janice u samom naselju Pakošтана do uvale Poškrilo protežu se Klifovi u dužini od oko 1900 m. Klifovi obilježavaju južne strane Uvale Sv. Andrije na otoku Vrgadi i obalu poluotoka koji je zatvara sa sjevera. Uvala Sv. Andrije prekrivena je naslagama blata za koje se pretpostavlja da ima ljevkovitih svojstava što bi trebalo istražiti u svrhu eventualne gospodarske valorizacije.

Među istaknutijim oblicima reljefa u kršu, speleološki objekti imaju posebno značenje.

Kod Vrane se nalazi Pećina s istoimenim vrelom i nizvodno smještenim bunarom. Istočno od Orane drage prema Maloj glavici (169m) nalazi se krški ponor, a tri jamska speleološka objekta su oko 300m u pravcu JI od ovog ponora (139m). U sklopu gradine na Velikom Baku na južnom, strmom kraju, u odsjeku, nalazi se jedna manja pećina (190m).

Seizmotektonika¹

Općina je smještena u zoni označenoj sa 6° MCS ljestvice, ali je bitno istaknuti i da je sa SZ, SI i J okružena sa 7° MCS. Intenzitet očitao sa karte znači maksimalno zapažen stupanj na srednjim uvjetima tla u vremenu nastajanja potresa. U svezi s objektivno ograničenim periodom promatranja najjači zapažen potres ne mora uvijek biti i najjači, koji se u tom području može dogoditi. Izdvojeni prostori sa stupnjem seizmičnosti iznad 7° MCS su seizmički aktivna područja.

Klima

Meteorološki podaci postoje samo za Grad Biograd na Moru i Jankolovicu koji odgovaraju situaciji na području općine Pakošтана. Prema podacima višegodišnjih mjerenja meteorološke situacije ukazuju na ova klimatska obilježja.

Prostor općine pripada tipu Csa prema Köppenovoj klasifikaciji klima s prijelazom u submediteranski klimat u kopnenom dijelu općine izvan obalnog ruba i otoka. Unutrašnjost općine više odgovara tipu Cfsa², s tim da svaka analiza klimatskih obilježja mora uvažavati mikroklimatske utjecaje vodene površine Vranskog jezera u zaobalju Općine.

Insolacija

Godišnja količina insolacije iznosi oko 340cal/cm² dnevno, što u odnosu na prosječnu oblačnost varira između 110cal/cm² dnevno u prosincu do 600 cal/cm² dnevno u srpnju. Broj sunčanih sati godišnje iznosi 2450-2600. Prisojne strane bila, odnosno južne i JZ strane otoka, primaju nešto više sunčanih sati od osojnih strana.

¹ Izvor: Dušan Čerina: dipl. ing. geol: Geologija, seizmologija, hidrogeologija i mineralne sirovine na prostoru Zadarske županije u službi prostornog uređenja

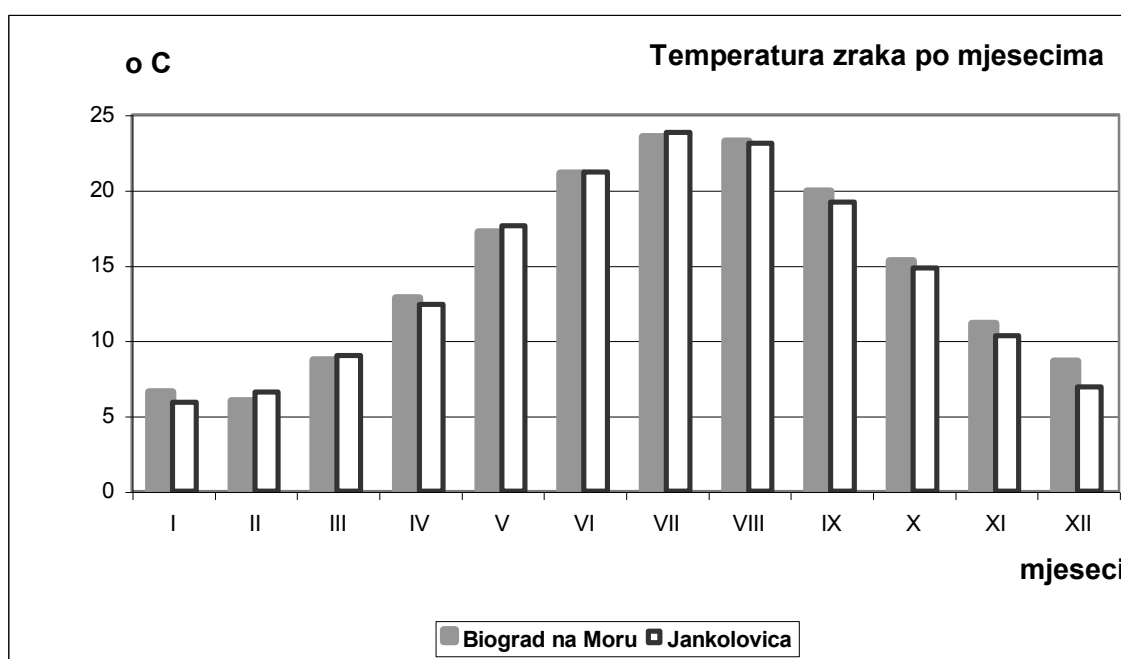
² Izvor: B. Penzar, I. Penzar, M. Orlić: Vrijeme i klima hrvatskog Jadrana

Temperatura zraka

Tablica 1: Temperatura zraka u °C

Postaja/ mjesec	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	prosjeck god.
Biograd na Moru	6,6	6	8,7	12,8	17,2	21,1	23,5	23,2	19,9	15,3	11,1	8,6	14,5
Jankolovica	5,9	6,6	9	12,4	17,6	21,2	23,8	23,1	19,2	14,8	10,3	6,9	14,2

Izvor: Biogradski zbornik 1, 1990. D. Magaš: Osnovna geografska obilježja biogradske mikroregije

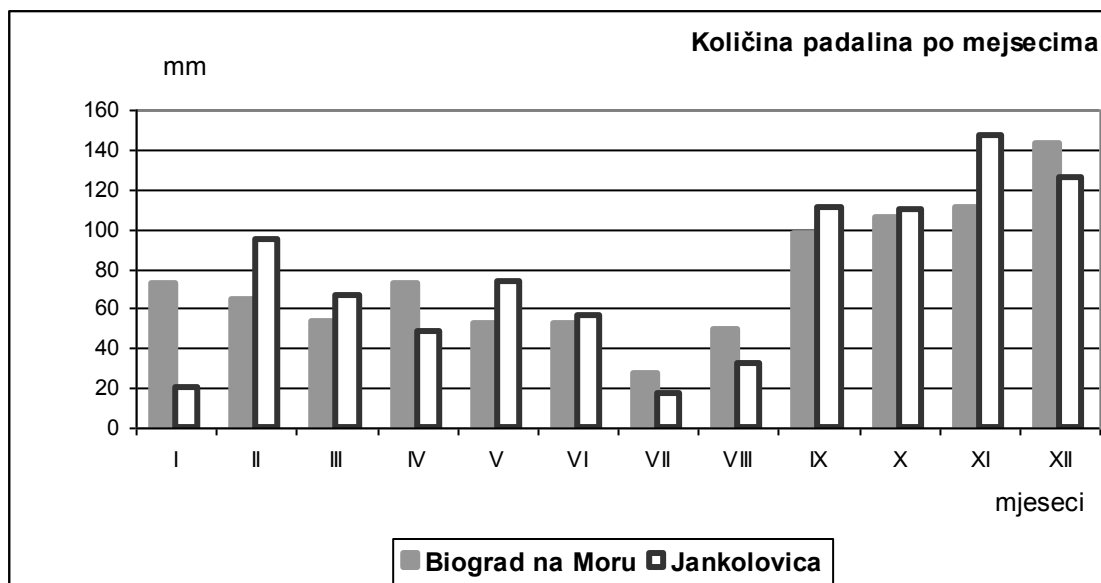
Najviše izmjerene temperature su u srpnju i kolovozu, a najniže u veljači i siječnju. Prosječna godišnja amplituda je 17°C. Temperaturni ekstremi su -8°C u zimi, a 35°C ljeti. U zaobalju su izraženiji temperaturni ekstremi do -11°C u zimi, a 39°C ljeti.

Padaline

Tablica 2: Količina padalina u mm

Postaja / mjesec	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ukupno god.
Biograd na Moru	72	64	53	72	52	52	27	49	98	106	111	143	899
Jankolovica	20	95	66	48	73	56	17	32	111	110	147	126	1001

Izvor: Biogradski zbornik 1, 1990. D. Magaš: Osnovna geografska obilježja biogradske mikroregije

Količina padalina opada od SI prema JZ što znači da unutrašnji dio općine ima nešto više padalina nego obala i otoci. Najviše padalina ima u studenom i prosincu, a najmanje u srpnju. Godišnji prosjek relativne vlage iznosi oko 70%.

Vjetrovitost

Najistaknutiji vjetrovi su bura i jugo, a ljeti maestral. Često pušu levanat, tramontana i lebić. Reljefom je uvjetovan mali broj dana s olujnim vjetrovima.

Mraz

S obzirom na vedre noći u zimskom i ranom proljetnom periodu te prisutnost prostranih vodenih površina, broj dana s mrazom relativno je visok (25,1 godišnje).

Magla

Broj dana s maglom iznosi 6,4 u godini.

Grmljavina i tuča

Grmljavina je česta pojava: 43,6 za razliku od tuče koja je rijetka pojava: 1,6 dana u godini.

Snijeg

Za razliku od Zadra (1,8) u Biogradu se snijeg pojavljuje čak 5,2 dana u godini.

Svi navedeni podaci zabilježeni su u prethodnim godinama mjerenja, stoga dokazuje o novonastalim klimatskim promjenama treba očekivati u nekom od sljedećih desetljeća, ali promjene koje se sada uočavaju, iako nemaju dovoljno dug period bilježenja podataka treba naglasiti, jer postoje.

Vode

Za razliku od glavnine Hrvatskog primorja, Općina je bogata vodnim kapacitetima. Slivno područje Vranskog jezera, čiji dio obuhvaća peostor obuhvata Plana, od nezamjenjivog je značenja za ravnotežu prirode i život stanovnika šireg područja.

Dio slivnog područja Vranskog jezera, a u sastavu općine, obiluje podzemnim i nadzemnim tokovima te akumulacijama voda stajačica koji se koriste još iz rimskog doba kada se s ovih područja do antičkog ladera protezao akvadukt.

Hidromelioracijskim zahvatima u SZ dijelu općine dobivene su vrijedne obradive površine s mogućnošću korištenja vode za natapanje iz brojnih kanala koji presijecaju Sokolušu, Smrekovac, Jasen, Bakin brig, Gajicu i Popovku.

Pedološka obilježjaPedološka obilježja

red i klasa pogodnosti	podklasa pogodnosti	broj i boja	dominantna tla	ostale jedinice tla
N-2	st ₂ , du ₁ , p ₁	61	Crnica vapnenačko dolomitna	Smeđe tlo na vapnencu i dolomitu; Rendzina na trošini vapnenca; Lesivirano na vapnencu i dolomitu.
N-2	st ₁ , du ₂ , p ₁	55	Crvenica plitka i srednje duboka	Smeđe tlo na vapnencu, Vapneno dolomitna crnica; Antropogena
P-3	n, du ₂ , p ₁	17	Rendzina na laporu (flišu) ili mekim vapnencima	Rigolana tla vinograda; Sirozem silikatno karbonatni; Lesivirano na laporu ili praporu; Močvarno glejno, Eutrično smeđe
N-1	V, v, dr ₁ , p ₃	43	Močvarno glejna i djelomično hidromeliorirana	Koluvij s prevagom sitnice; Rendzina na proluviju; Pseudoglej na zaravni; Pseudoglej-glej

P-3	sk ₂ , p ₂	31	Antropogena flišnih i krških sinklinala i koluvija	Rendzina na flišu (laporu); Sirozem silikatno karbonatni; Močvarno glejno; Pseudoglej obronačni; Koluvij
N-2	ka, st ₁ , dr ₂ , p ₃	54	Kamenjar	Crnica vapnenačko dolomitna; Rendzina; Smeđe na vapnencu; Crvenica
P-2	dr ₀ , v, p ₁	12	Hidromeliorirano	Aluvijalno (Fluvisol)
N-2	st ₁ , n, p ₁	58	Smeđe na vapnencu	Lesivirano na vapnencu, Crnica vapnenačko-dolomitna, Rendzina, Koluvij

Izvor: Namjenska pedološka karta, Zavod za pedologiju Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 1996. godine

Objašnjenje kratica

red i klasa pogodnosti

N-1: privremeno nepogodna tla za obradu

N-2: trajno nepogodna tla za obradu

P-3: ograničeno obradiva tla

nagib terena

n = > 15 i/ili 30%

osjetljivost prema kemijskim polutantima

p₁: slaba osjetljivost

p₂: umjerena osjetljivost

p₃: jaka osjetljivost

dubina tla

du₁: <30 cm

du₂: <60 cm

dreniranost

dr₀: slaba

dr₁: vrlo slaba

dr₂: eksczesivna

V: stagnirajuće površinske vode

v : visoka razina podzemne vode

skeletnost

sk₂: < 50% skeleta

stjenovitost

st₁: > 50% stijena

st₂: < 50% stijena

ka: kamenitost

Vegetacija

U fitogeografskom pogledu prostor općine pripada klimazonalnoj sredozemnoj regiji, i to prijelaznom prostoru eumediteranske, submediteranske i stenomediteranske zone.

Ovdje spadaju eumediteranska zajednica šuma hrasta crnike koja prelazi u zajednicu bijelog graba i hrasta medunca. Brojni toponimi vezani su upravo za biljni pokrov kao npr. Crkovni gaj kod Pakošтана, Smrekovac u Vranskom polju i Srabljikovac na Vrgadi.

U zoni vazdazelenih šuma hrasta crnike zastupljenih različitim stupnjevima makija i crnikinih šumaraka najistaknutije su vrste: crnika, lemprika, tršljika, ruža, zelenika, smrdljika, planika, tršlja, smrča, smina, pukinja, crni grab, maslinica, ružmarin, mirta, konopljika, brnistra, šipak, kupina, itd. Navedene vrste često su praćene povijušama i raznim vrstama trava. Uz borove sastojine česti su čempres i pinija.

U submediteranskoj zoni bijelog graba i hrasta medunca česte su sljedeće vrste: hrast medunac, cer, bijeli grab, crni jasen i javor makljen. Prisutni su i sparožina, drača, veprina, trnina, smrdljika, pavitina, kupina, borovnica, ljubica, itd.

Potiskivanjem šuma i šikara zajednice bijelog graba i hrasta medunca te zajednice crnikinih šuma stoljetnim tradicionalnim iskorištavanjem, gdje je antropogeni faktor bio odlučujući, formirale su se različite degradacijske forme predstavljene zajednicama trnjaka drače sa smrčom, crnim jasenom, travama vlasulje i smiljice te kovilja i kadulje s kostrikom raščicom itd. koje predstavljaju izrazito degradacijske oblike biljnog pokrova na krškim kamenjarima.

U močvarnim i plavljenim zonama javljaju se šikare konopljike i metlike, livade djeteline i rožastog ječma, sitine primorskog i oštrog sita te sredozemni trščaci s rančićem.

Uz morsku obalu javlja se zajednica trpuca i mrižice na priobalnim stijenama.

Osim prirodnog biljnog pokrova sađene su i domestificirane miješane šume alepskog bora, kanadske topole u Vranskom polju, čempresi, pinije. Površine, koje nisu zahvaćene prirodnim ili domestificiranim zajednicama, mahom su obrađene ili dijelom zapuštene poljodjelske površine pod maslinicama, vinogradima, oranicama, povrtnjacima i voćnjacima.

Kulturno-povijesno nasljeđe

O kontinuitetu naseljenosti ovog prostora od prapovijesti, preko antičkog i srednjovjekovnog pa sve do novijeg doba svjedoče mnogi nalazi i lokaliteti: liburnske gradine, rimski putovi, vodovod i vile rustike, te objekti sakralne i profane arhitekture.

Najstariji tragovi ljudske kulture potječu iz mlađeg kamenog doba, dokaz čemu je strugalo – slučajno pronađeno na ostacima gospodarskog imanja - rimske vile rustike na lokalitetu Jamice uz obalu jugoistočno od Pakošтана.

Liburnske gradine - Bak iznad Vrane, Greda iznad Otona, Samograd na Zamini, Mijovac sjeverno od Vrane, Kostelj iznad Pakošтана, gradina na Školju Velikom ispred Pakošтана, Čelinka sjeverno, te Kurela Velika i Kurela Mala južno od Draga - korištene su ili kao pribježišta u slučaju opasnosti, ili kao utvrđena naselja. Pristup gradinama branjen je s jednim, dva, ili tri suhozidna prstena.

Područjem Općine Pakošтана prolazile su dvije trase rimske ceste koje su povezivale Skardonu s Jaderom. Sjeverna trasa je prolazila podno naselja Vrana, tj. iznad Vranskog jezera, a druga iznad naselja Drage i Pakošтана, tj. podno Vranskog jezera.

Od antičkih građevinskih spomenika posebno mjesto zauzimaju ostaci rimskog akvedukta, koji je pretakao vodu iz izvorišta Biba u antički Jader.

Bizantska utvrda - Gradina na Vrgadi imala je stratešku funkciju i kontrolnu točku nad morskim putom.

Od sakralnih objekata najznačajnija je crkva Sv. Andrije na mjesnom groblju u Vrgadi – jedna od rijetkih gotovo u cijelosti sačuvanih predromaničkih crkava u Dalmaciji.

Osobitu vrijednost profane arhitekture čine dva objekta u Vrani - ruševine templarske gradine (kaštel) i Maškovića han podno vranskog kaštela.

Objekti tradicijske arhitekture, uglavnom ruševni ili novijim intervencijama ugroženi mogu se vidjeti u svakom naselju. To su uglavnom stambene kuće manjih dimenzija, katnice građene od kamena, s vanjskim stubištem koje preko balature vodi na kat, s dvostrešnim, kupom kanalicom ili ponegdje kamenim pločama, prekrivenim krovom.

Sva kulturna dobra zaštićena su zakonom, bez obzira na vlasništvo, preventivnu zaštitu ili registraciju. Svojstvo kulturnog dobra utvrđuje Ministarstvo kulture rješenjem na temelju stručnog vrednovanja. U cilju očuvanja kulturnog naslijeđa utvrđen je popis zaštićenih dobara - upisanih u Registar nepokretnih kulturnih dobara (R) i preventivno zaštićenih (PZ), te evidentiranih dobara koje tek treba istražiti i zakonom zaštititi (E).

Pregled kulturnih dobara po naseljima

Pakoštane

Povijesna jezgra Pakoššana je preventivno zaštićena cjelina (PZ) zbijenog tipa naselja s karakteristikama dalmatinske pučke arhitekture, unutar koje se nalaze:

- župna crkva Sv. Mihovila s početka 20. st. – izgrađena na mjestu starije iz 16. st.
- ostaci crkve Sv. Roka – uklopljeni u mjesnu ambulantu
- arh. lokalitet Jamice – uz obalu jugoistočno od Pakoššana – s ostacima gospodarskog imanja - rimske vile rustike i lukobrana između otoka Sv. Justina i Pakoššana

Osim preventivno zaštićenoj cjelini pripadajućih spomenika naselju Pakoššana pripada i kapelica Sv. Justine na istoimenom otočiću ispred Pakoššana (E), te

arheološki lokaliteti:

- groblje na ravnom zemljištu na položaju Mađorove ograde - istočno od gradine Kostelj (E)
- Telingrad – između Pakoššana i Vranskog jezera (E)
- gradina Kostelj - sjeverno od Pakoššana – naseljena početkom željeznog doba. Gradnjom Jadranske turističke ceste na gradini je otvoren kamenolom i time uništen sjeverni dio gradinskog prostora. (E)
- gradina na Školju Velikom ispred Pakoššana (E)

Vrana

spomenici graditeljstva

- Kaštel – stari grad Urana – templarska gradina koju su podigli Templari nakon 1169. god., obnovili Ivanovci u 14. st. potom Mlečani i Turci. Kaštel tvore obrambeni zidovi s kulama, među kojima je kvadratni prostor s ostacima srednjovjekovnog grada. Uz južni zid je prigradnja gotička kapela Sv. Kate, a uokolo Kaštela je obrambeni rov. (R 504/70).
- Maškovića han – sagrađen u 17. st. kao rezidencija Jusufa Maškovića, turskog admirala porijeklom iz Vrane. Građen kao ljetnikovac s dva dvorišta uz rubove kojih se nižu zgrade, koje s vanjske strane nemaju otvore. Glavna stambena zgrada nalazi se na sjevernoj strani i naziva se kula, a nasuprot njoj u dvorištu nalazi se šedrvan koji vodi u stražnje dvorište. Sklop je ostao nedovršen. (R 630/72).
- Most preko potoka Pećine – na ulazu u Vranu, tj. na raskrižju Pakoššana – Vrana-Benkovac (PZ)
- crkva Gospe od Karmela iz 18. st. (E)
- crkva Sv. Mihovila na mjesnom groblju – sagrađena u 19. st. (E)
- crkva Sv. Nedjelje – 19. st. na granici Parka prirode Vransko jezero (E)

arheološki lokaliteti:

- gradina Bak – obuhvaća tri trokutasto raspoređena brežuljka od kojih su dva (Mali i Veliki Bak) služila za zbijeg, obranu i smještaj stoke, dok je treći (Stražbenica) bio stalno naseljen. (E)
- Vran Samograd na glavici Zamini – s ostacima bedema od velikih pritesanih blokova, zidova u malti, spurila, razbijene keramike i stakla upućuju na kontinuitet naseljavanja. (E)
- Greda iznad Otona (E)
- gradina Mijovac – prostrani plato s obiljem prahistorijske keramike i ponekim ulomkom amfore. Na vrhu gradine su ostaci mletačke ili turske osmatračnice. (E)
- Mlinica – ostaci srednjovjekovne mlinice koja je koristila vodu iz rimskog akvedukta (E)
- Sidinovci – s južne strane starog puta koji je vodio prema Skardoni – ruševine manjeg građevinskog objekta s razbacanim ulomcima amfora, tegula i cigli za oblaganje cisterni (E)
- Jokuše – nedaleko izvora Škorobić, s desne strane starog puta - ostaci rimskih zidova i ulomaka keramike (E)
- trasa rimske ceste koja je povezivala Skardonu sa Zadrom iznad Vranskog jezera prolazilazeći uz usputna izvorišta: Škorobić, Subiba, Biba i Pećina (E)
- ostaci rimskog vodovoda koji je pretakao vodu iz izvorišta Biba, preko Crkvine i Debelog briga iznad Pakoššana u antički Jader (E)

Drage

arheološki lokaliteti

- Kurela Velika – prapovijesna liburnska gradina s kamenim humkom na vrhu, sačuvanim dijelovima obrambenog zida i ulomcima keramike (E)
- Kurela Mala – prapovijesna liburnska gradina s kamenim humkom na vrhu (E)
- trasa rimske ceste koja je povezivala Skardonu sa Zadrom ispod Vranskog jezera, prolazeći pored Draga, Čelinke i Telingrada uz koju su zbog pomanjkanja izvorišta prema predaji građeni zdenci i cisterne. (E)
- Krivače – groblje na ravnom zemljištu oko 1 km sjeveroistočno od naselja

Vrgada

spomenici graditeljstva

- crkva Sv. Andrije na mjesnom groblju – ranosrednjovjekovna građevina datirana u 9. st. (R 665/87)
- župna crkva Sv. Trojice iz 17. st. (E)
- ruševine palače obitelji Damiani iz 16./17. st. s kapelicom Gospe od Zdravlja (E)

arheološki lokaliteti

- Gradina – bizantska utvrda s ostacima zidina od velikih kamenih blokova (E)

Istražiti i stručno vrednovati trebalo bi navedene spomenike graditeljstva i arheološke lokalitete, a posebnu pažnju posvetiti očuvanju tradicijske arhitekture.

1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova

Kako je prostor Općine Pakoštane bio sastavni dio Općine Biograd n/m do formiranja samostalne Općine to je i prostorno planiranje i planski razvoj ovoga prostora bio vezan na Biograd n/m, kao administrativno središte, a područje današnje Općine Pakoštane promatrano kao segment cjelovitog prostora bivše Općine Biograd n/m.

Stoga je Općinski prostorni plan Biograd n/m - Revizija I, izrađen u Zavodu za urbanizam Zadar 1985 god., osnovni prostorno-planski dokument koji je još uvijek na snazi za prostor Općina Pakoštane sve do donošenja ovog Prostornog plana.

Ostala prostorno planska dokumentacija za područje Općine Pakoštane rađena je u skladu s Zakonom o prostornom planiranju i uređenju prostora (NN 54/80), kao i temeljnim postavkama važećeg OPP-a, odnosno Zakona o prostornom uređenju (NN 30/90) i Pravilnika o određivanju sadržaja, obveznih prostornih pokazatelja i standarda prostornih planova, te mjerila kartografskih prikaza.

Slijedom toga za prostor općine Pakoštane izrađeni su sljedeći prostorni planovi:

- OPP Biograd n/m- Revizija I 1985 god.
- PUP "Auto kamp Kozarica", Pakoštane 1988 god.
- PUN "JAZ-obalna zona", Pakoštane 1988 god.
- PUP "Club Mediterane", Pakoštane 1989 god.
- PUN "Dolaška Draga", Drage 1989 god.
- Prostorni plan otoka Vrgade 1990 god.
- DPU "Kostelj", Pakoštane 1994 god.
- DPU "Servisna zona", Pakoštane 1994 god.
- DPU "Pilatuša Madona", Pakoštane 1994 god.

Općinski prostorni plan općine Biogrđ n/m-Revizija I cjelovit je i koncizni dokument, koji je sveobuhvatno i kvalitetno obradio problematiku prostornog razvoja cjelokupnog prostora bivše Općine Biograd n/m i koji je dugu niz godina na snazi i za prostor Općine Pakoštane, sve dok se konačno ne usvoji ovaj Plan.

Upravo zbog vremenskog perioda od 20 godina koliko je ovaj plan na snazi očigledna je potreba redefiniranja pojedinih njegovih postavki. Bitni prostorni aspekti potrebnih izmjena odnose se prvenstveno na preispitivanje i vezano time potrebno preoblikovanje građevinskih zona naselja, kao i građevinskih zona izvan naselja (zone turizma, proizvodne zone i dr.), zatim u domeni razvoja potrebite infrastrukture, kao i zaštite prostora i očuvanja prirodnog okoliša.

Navedeni detaljniji prostorni planovi precizno su utvrdili uvjete i način gradnje i oblikovanje prostora pogotovo u grafičkim priložima, ali je upitna njihova provedba.

Samo pojedini prostorni segmenti uređeni su u cijelosti sukladno planskim postavkama, dok su u većini slučajeva planske postavke poštivane samo djelomično ili je ili je prostor u cjelini ostao oblikovno i urbanistički netaknut.

PUP "Crkvine", obradio je prostor turističke zone uz Vransko jezero. Sukladno postavkama plana izgrađena je i uređena turistička zona autokampa i prostor urbanistički definiran.

PUP "Auto kamp Kozarica" obuhvatio je zonu već postojećeg kampa unutar granica građevinskog područja turističke zone. Plan je većim djelom realiziran i prostor organiziran kao logična cjelina.

PUN "JAZ-obalna zona" definirao je prostornu organizaciju većeg dijela obalnog pojasa i centra naselja Pakoštane. Do realizacije plana nije došlo niti u jednom segmentu.

Kako se radi o centralnom i izrazito značajnom prostoru koji uključuje obalni pojas i samo središte naselja na kojem je već došlo do intervencija nezavisno o planskim postavkama i nasipavanja zone za potrebe izgradnja mjesne luke to je potrebno planske postavke revidirati prostor detaljno analizirati i izraditi novi Urbanistički plan uređenja cjelovitog obalnog područja unutar GP naselja Pakoštane.

PUP "Club Mediterane" obuhvatio je prostornu zonu već postojećeg turističkog naselja unutar granica građevinskog područja turističke zone. Plan je realiziran u cijelosti.

U slučaju nove gradnje bilo kojeg tipa i oblika u sklopu Planom utvrđenih turističkih zona potrebno je prethodno izraditi UPU sukladno postavkama ovoga Plana.

PUN "Dolaška Draga" rađen je za dio naselja Drage i prilikom realizacije Plana poštivani su samo prometni koridori, dok su tijekom gradnje objekata za povremeno stanovanje potpuno ignorirani uvjeti i način gradnje u pogledu dozvoljene katnosti i površine izgradnje što je rezultiralo potpunom devastacijom prostora.

Zatečeno stanje u prostoru nije moguće sanirati bez trajnih posljedica tako da je jedino rješenje zadržavanje stanja u prostoru bez mogućnosti daljnjeg širenja zone.

Prostorni plan otoka Vrgade razmatra pitanje planiranja prostora otoka u cjelini dajući smjernice daljnjeg razvoja promatranog prostora kroz globalno planiranje, te mogućnost razvoja naselja unutar granica građevinskog područja, kao i razvoja građevinskih zona turističke namjene. Potrebno je i korisno postavke prostornog plana proanalizirati i kvalitetne i aktualne dijelove redefinirati prema novim potrebama planiranja i očuvanja prostora te ih prilagoditi kriterijima Prostornog plana uređenja Općine sukladno s zakonskom osnovom.

Nova generacija prostornih planova rađena je sukladno postavkama Zakona o prostornom uređenju (NN 30/94).

DPU "Kostelj" prostorno je definirao zonu stanovanja unutar granica građevinskog područja naselja Pakoštane. Plan je tek djelomično realiziran.

DPU "Servisna zona" izrađen je za potrebe izgradnje i uređenja proizvodne zone servisnih sadržaja u neposrednoj blizini naselja Pakoštane. I ovaj plan se sporo realizira.

DPU "Pilatuša Madona" obuhvatio je građevinski još netaknutu prostornu zonu unutar granica građevinskog područja turističke namjene. Planom se predviđa izgradnja smještajnih građevina i pratećih sadržaja ugostiteljsko-zabavnog karaktera, te uređenje niza sportskih terena. Premda je Plan usvojen prije nekoliko godina, prostor i dalje netaknut odnosno realizacija plana nije ni započela.

Ostala značajnija prostorno-planska dokumentacija odnosi se uglavnom na infrastrukturnu problematiku, prije svega na rješavanje problema vodoopskrbe i odvodnje. Rezultati ispitivanja istraživačkih radova i raznih studija na temu vodoopskrbe i odvodnje samo su dio kontinuiranog praćenja stanja u prostoru i iznalaženja rješenja, sukladno postojećoj situaciji i trenutnim potrebama i mogućnosti. Glede toga potrebno je izvedene studije i elaborate prihvatiti kao dio prostorne dokumentacije, te dalje kontinuirano raditi na njenoj doradi izmjenama i dopunama.

Značajniji radovi na ovu temu su:

- Idejna studija opskrbe vodom naseljenih mjesta i turističkih naselja na području općine Biograd, (SIŽ za vodoopskrbu općine Biograd, 1980. god.)

- Hidrogeološka studija Ravni Kotari - Bukovica, (Institut za geološka istraživanja, 1975. god.)

Studija je pokazala da se u Vranskom jezeru nalaze relativno bogata izvorišta vode.

-Izvor Biba - zaštita vode i prelokacija zahvata

-Izvorište Kakma - zaštita vode i mogućnost veće eksploatacije (Institut za geološka istraživanja, Zagreb 1990. god.)

- Studija odvodnje, pročišćavanje i dispozicija otpadnih voda Biogradske rivijere, (TEH-projekt Rijeka, 1977. god.)

- Idejno rješenje kanalizacije Biogradske rivijere, (Opće vodoprivredno poduzeće Split, 1978. god.)

- Idejno rješenje odvodnje otpadnih voda Biogradske rivijere, (Opće vodoprivredno poduzeće Split, 1990. god.)

- Studija odvodnje pročišćavanja i dispozicija otpadnih voda Biogradske rivijere, (TEH-projekt Rijeka 1989. god.)

Neki od navedenih planova i planskih dokumenata prošli su kritičnu provjeru vremena dok su drugi prestali važiti po sili Zakona.

Dokumenti prostornog uređenja šireg područja koji su u međuvremenu stupili na snagu i čije su odredbe danas obvezujuće za cjelokupan prostor Republike Hrvatske, pa tako i za područje unutar granica obuhvata ovoga Plana su Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske.

Navedeni dokumenti prostornog uređenja analiziraju ulogu i značaj Zadarske županije, kao centra hrvatskog dijela jadranske obale na osjetljivom spoju hrvatskog sjevera i juga sa dijelom Like u zaleđu i daju osnovne smjernice koje su dalje razrađene kroz Prostorni plan Zadarske županije (PPŽ).

Prostorni plan Zadarske županije (Službeni glasnik Zadarske županije (Službeni glasnik zadarske županije 2/01, 6/04, 2/05) dodatno je proanalizirao temeljne postavke prostornog uređenja za cjelokupno područje Županije i potvrdile kriterije za daljnji razvoja u pogledu:

- razvoja naselja (veličine, gustoće naseljenosti opremljenosti i funkcionalne međuzavisnosti)
- prostorne raspodjele svih mogućih aktivnosti

- položaja i povezanosti glavnih infrastrukturnih koridora

Postavke PPZZ-a obvezujuće su prilikom izrade ovoga Plana kao i svih ostalih planova nižeg reda.

Prema postavkama PPZZ-a s gledišta dostignutog gospodarskog razvoja, na prostornoj matrici prepoznatljive su dvije razvojne cjeline:

- Zadarska urbana regija - obalni pojas i zaobalni prostor kao žarište razvoja unutar kojeg je najveći dio općinskog prostora
- Zadarski arhipelag - područje kontinuiranog iseljavanja i odumiranja gospodarskih funkcija kome pripada otok Vrgada

U cilju prevladavanja naslijeđenog stanja i niveliranja zatečenih različitosti u gospodarskom, demografskom, prometnom i kulturnom značenju Prostorni plan Zadarske Županije ističe potrebu kvalitetnijeg i učestalijeg povezivanja otoka s kopnom .

Prostorni plan uređenja općine Pakoštane sukladno Zakonu o prostornom uređenju (N.N. 30/94. 68/98), definira svrsishodno korištenje, namjenu, oblikovanje, obnovu i sanaciju prostora, uvjete uređenja građevinskog područja, kao i zaštitu okoliša, spomenika kulture i osobito vrijednih dijelova prirode. Općinskim prostornim planom daje se precizniji odnos prema prostoru u odnosu na dosadašnje prostorne planove i usklađuju prostorne mogućnosti s potrebama i mogućnostima stanovništva, kao i interesom šire zajednice. Metodološki pristup temelji se na preciznim analizama prostora iz kojih proizlaze smjernice za način izgradnje korištenja i zaštite prostora.

1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke, te prostorne pokazatelje

demografski podaci

Tablica 1: Kretanje broja stanovnika

Naselje	godine popisa				
	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.
Drage	677	649	746	758	805
Pakoštane	1639	1665	1722	2155	2113
Vrana	1125	1222	1013	1249	724
Vrgada	449	408	311	236	242
Ukupno	3890	3944	3792	4398	3884

Izvor: Državni zavod za statistiku - Zagreb. 2003.

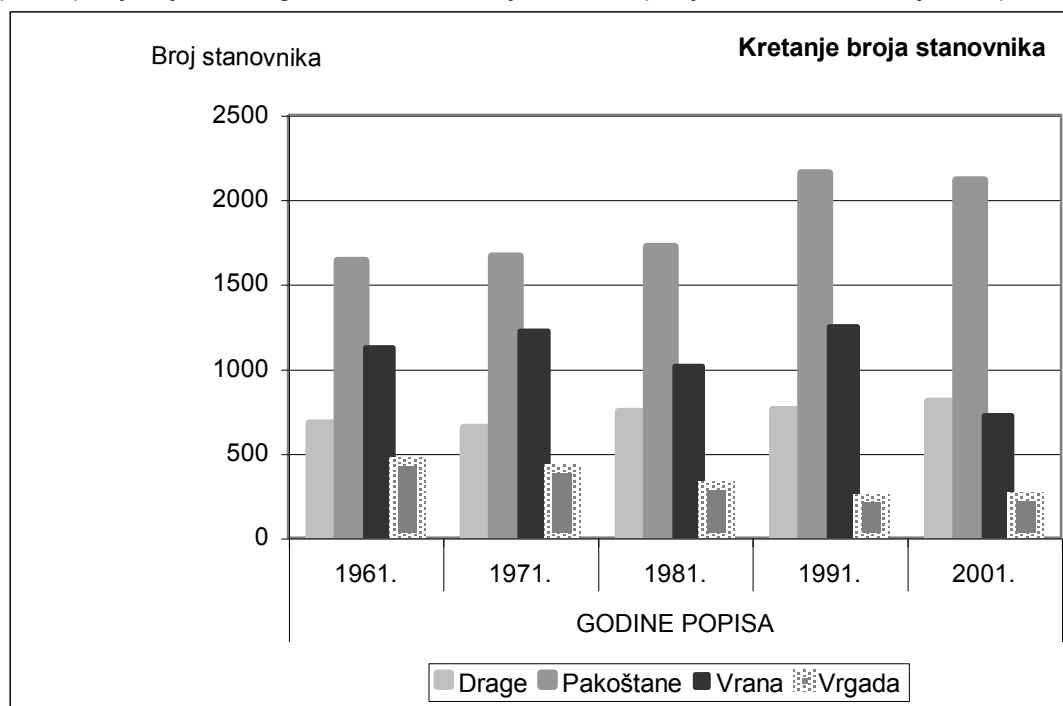
Osnove korištenja i zaštite prostora općine Biograd na moru - Zavod za urbanizam, Zadar

Prema demografskim obilježjima i navedenim podacima iz gornje tablice, na području Općine izdvajaju se tri različita prostora što je zajednička značajka cjelokupnog hrvatskog primorja. To su otoci, obala i zaobalje.

Vrgada, naselje na istoimenom otoku potvrđuje uobičajenu sliku pada broja stanovnika na otocima: Na ovom otoku u proteklih 40 godina broj stanovnika smanjio se za 46%. Ovim trendom pada za 100 godina na Vrgadi više neće biti stanovnika.

Naselja na obali, Pakoštane i Drage, održavaju dostignuti broj stanovnika, odnosno Drage bilježe neznatni porast (6%), a Pakoštane pad (2%). Drage su jedino naselje u općini kod kojih se bilježi kontinuirani porast broja stanovnika.

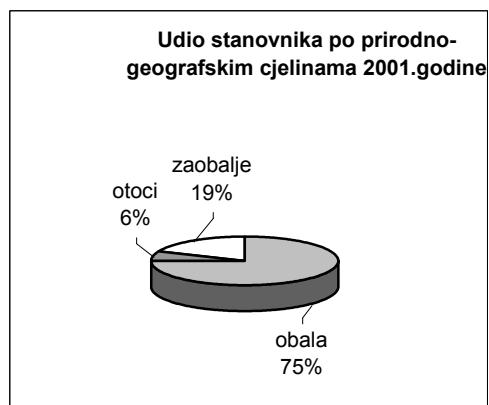
Vrana, naselje u zaobalju, tipičan je predstavnik ratom zahvaćenih područja zaobalja gdje, politički i ekonomski čimbenici imaju znatan utjecaj na kretanje broja stanovnika. Ovo naselje bilježi Tijekom posljednjih 40 godina ovo naselje bilježi kontinuirani pad broja stanovnika koji u iznosi 64%. Znakovit je pad u posljednjih deset godina za 42%, što je svakako posljedica ratnih zbivanja u neposrednoj blizini.

Tablica 2: Naseljenost pojedinih prirodno-geografskih cjelina

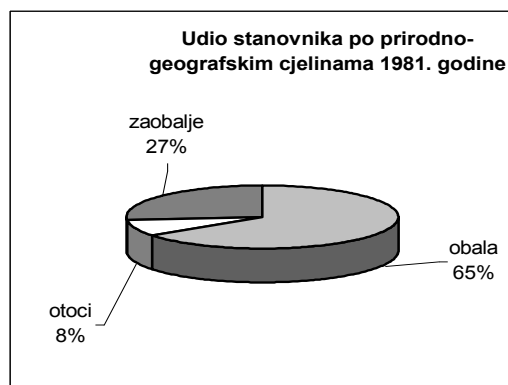
2001. godine

prirodno-geografske cjeline	broj stanovnika	%
obala	2918	75
otoci	242	6
zaobalje	724	19

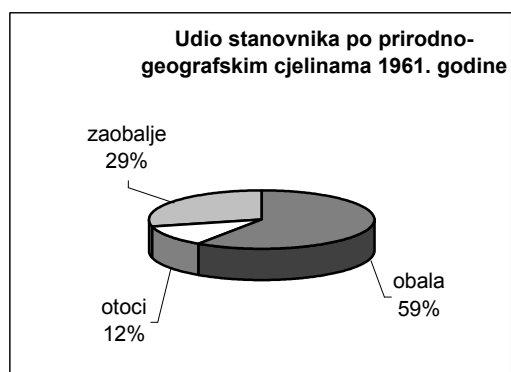
1981. godine:

prirodno-geografske cjeline	broj stanovnika	%
obala	2468	65
otoci	311	8
zaobalje	1013	27

1961. godine:

prirodno-geografske cjeline	broj stanovnika	%
obala	2316	59
otoci	449	12
zaobalje	1125	29

Iz navedenih podataka očigledno je da je obalni prostor područje najveće naseljenosti i najvećeg interesa stanovništva te da taj interes i pritisak na obalni prostor raste kroz proteklo vremensko razdoblje u odnosu na ostali dio Općine.

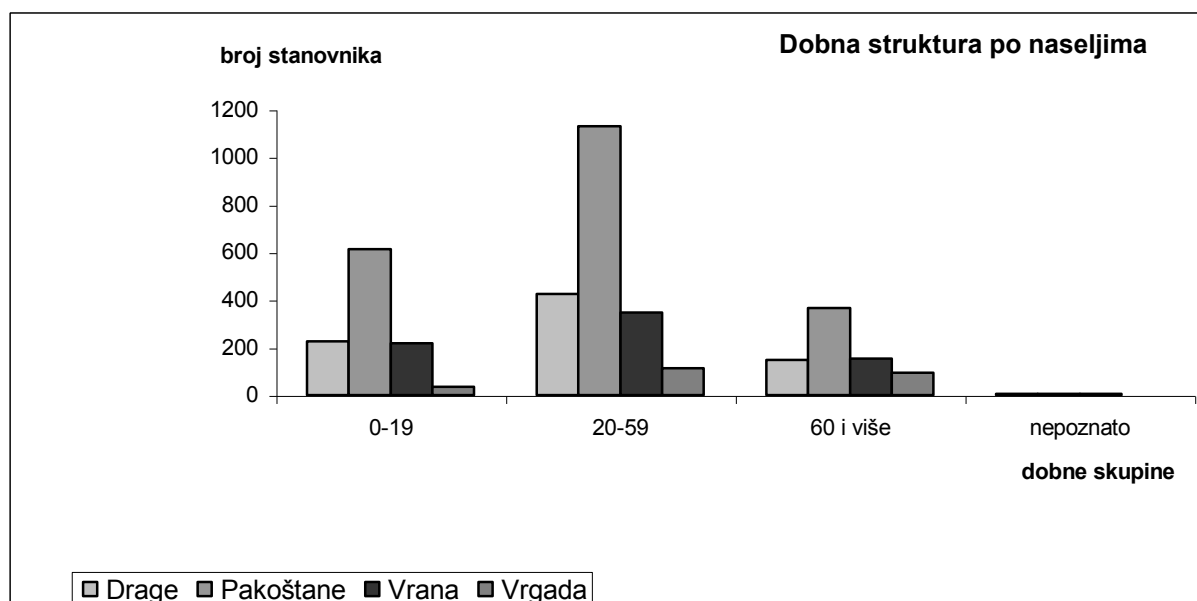
To je uobičajena situacija na cjelokupnom prostoru Zadarskoj županiji, gdje je obalni pojas prostor od najvećeg interesa stanovništva i ekonomski generator okolnog prostora.

Tablica 3: Dobna struktura stanovnika 2001. godine

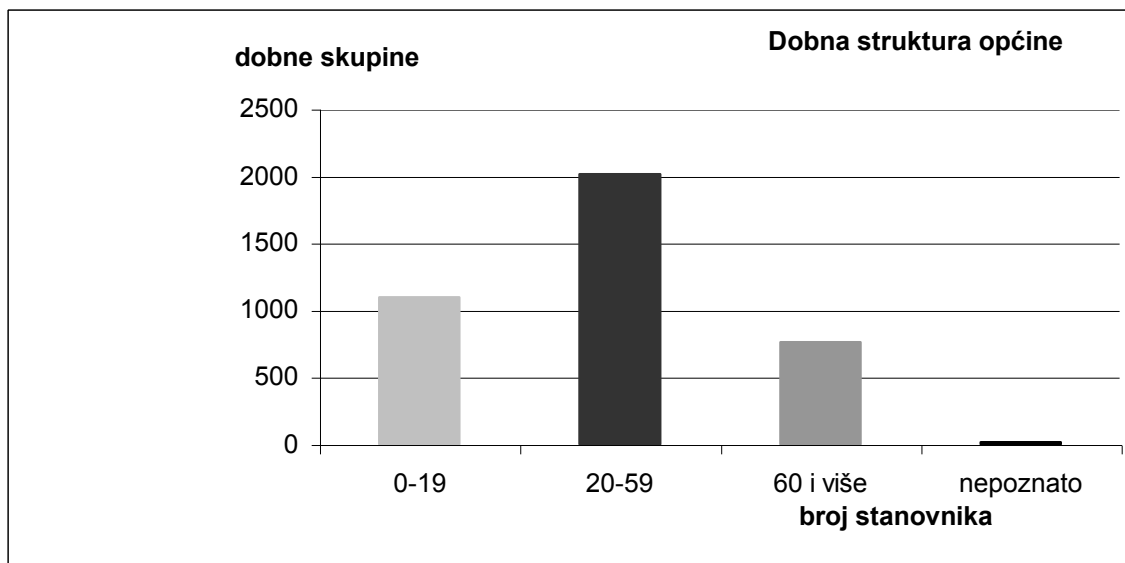
Naselja	DOBNE SKUPINE				
	0-19	20-59	60 i više	nepoznato	ukupno
Drage	227	425	148	5	805
Pakoštane	613	1129	366	5	2113
Vrana	219	347	153	5	724
Vrgada	36	112	93	1	242
Ukupno	1095	2013	760	16	3884
%	28,2	51,8	19,5	0,4	100

Izvor: Državni zavod za statistiku, Zagreb. 2003.

Osnove korištenja i zaštite prostora Općine Biograd na moru, Zavod za urbanizam, Zadar

Dobna struktura ukazuje na budući pad broja stanovnika. 28% stanovnika u dobi od 0 do 19 godina života je značajan pad u odnosu na sadašnjih 52% u zreloj životnoj dobi. To znači da će u skoroj budućnosti tj. već za dva popisa u životnoj dobi od 20 do 59 godina biti bar 50 % manje stanovnika. Najteža situacija je na Vrgadi i u naselju Vrana, na što ukazuje usporedba po naseljima.

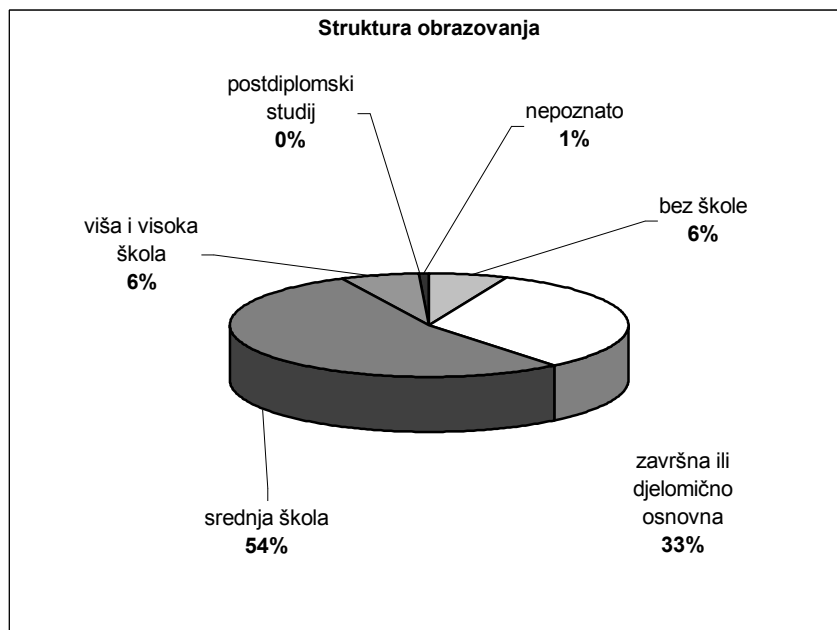
Tablica 4: Struktura obrazovanja:

/stanovništvo starije od 15 godina prema stečenoj školskoj spremi 2001. godine

Naselje	bez škole	završena / djelomično osnovna	završena srednja škola	završena viša-visoka škola	post diplomski studij	nepoznato
Drage	38	151	284	33	1	2
Pakoštane	36	407	743	106	1	12
Vrana	75	158	177	2	0	3
Vrgada	2	67	70	10	0	1
UKUPNO	151	783	1274	151	2	18
%	6,3	32,9	53,5	6,3	0,08	0,7

Izvor: Državni zavod za statistiku, Zagreb. 2003.

Najveći broj stanovnika ima završenu srednju školu. Slijedi stanovništvo sa završenom ili dijelom završenom osnovnom školom. Udio stanovnika sa višim i visokim obrazovanjem jednak je udjelu stanovnika bez ikakvog obrazovanja. Najmanji udio imaju stanovnici sa postdiplomskim obrazovanjem.

Tablica 5: Struktura kućanstava 2001. godine

Naselje	broj kućanstava	broj članova kućanstava	prosječna veličina kućanstva
Drage	229	787	3,43
Pakoštane	615	2.020	3,28
Vrana	183	673	3,67
Vrgada	95	235	2,47
Ukupno	1122	3715	3,31

Izvor: Državni zavod za statistiku, Zagreb. 2003.

Iz navedenih podataka je očigledno da u većini naselja, prevladavaju kućanstva sa 3 ili 4 člana. Izuzetak je naselje Vrgada u kojem prosječno domaćinstvo broji manje od 3 člana, što ukazuje na veći broj starijih domaćinstava bez djece.

Tablica 6: Struktura stanova 2001. godine

Naselje:	Ukupno	Stanovi za stalno stanovanje				Stanovi za odmor	Stanovi za obavljanje djelatnosti
		ukupno	nastanjeni	privremeno nenastanjeni	napušteni		
Drage	515	239	225	6	8	222	54
Pakoštane	1 088	736	590	122	24	349	3
Vrana	223	203	173	15	15	20	-
Vrgada	255	165	94	62	9	84	6
Ukupno Općina	2 081	1 343	1 082	205	56	675	63

Izvor: Državni zavod za statistiku, Zagreb. 2003.

Struktura stanova na prostoru Općine ukazuje na znatan udio stanova za odmor u ukupnom stambenom fondu i tek neznatnom broju stanova za obavljanje djelatnosti.

Udio stanova za odmor posebno je izražen u obalnom i otočnom dijelu, o čemu treba voditi računa prilikom dimenzioniranja građevinskih područja ovih naselja.

gospodarski potencijal

Gospodarski potencijal Općine temelji se prvenstveno na prirodnim datostima terena i geografskim značajkama prostora.

Nažalost moguće je govoriti uglavnom o mogućnostima koje nisu iskorištene, odnosno o potencijalima koje tek treba valorizirati i pravilno iskoristiti, kako bi se potaknuo brži ekonomski razvoj Općine.

U tom pogledu potrebno se prvenstveno osloniti na geografske i maritimne pogodnosti prostora.

Pitoma razvedena obala, čisto more i borove šume s nizom uvala i prirodnih plaža pogoduje razvoju turističke djelatnosti srednjeg intenziteta u aglomeracijama niske gustoće uz poštivanje kriterija zatečene tipologije i volumena gradnja, kao i zaštite i očuvanja prirodnog stanja okoliša.

Plodna zaravan Vranskog polja najkvalitetnija je poljoprivredna površina ovog dijela Sjeverna Dalmacije i znači višestruko ne iskorišten poljoprivredni potencijal koji u sprezi sa turističkom ponudom ima osigurano tržište.

1.3. infrastrukturne mreže

Cestovni promet

Na osnovu Odluke o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste (NN 79/99, 111/00, 98/01, 143/02), na području Općine glavnu cestovnu mrežu čine prometnice sljedećih kategorija:

državna cesta:

D 8 : Rijeka - Zadar – Split

županijske ceste:

- Ž 6064: Pakoštane - Vrana - Miranje(D27)

- Ž 6065: Vrana(Ž6064) - Radašinovac

lokalne ceste:

- L 63142: D8 – Pakoštane (Ž6064)

Najznačajnija prometnica za povezivanje općine Pakoštane s najbližim gradskim središtem gradom Biograd n/m, županijskim centrima, gradom Zadrom i gradom Šibenikom, te ostalim dijelovima države je državna cesta D8 tzv. Jadranska turistička cesta. Promet na ovoj cesti je intenzivan i raznovrstan, od tranzitnog do međuregionalnog, te regionalnog i lokalnog. Jadranska turistička cesta prolazi priobalnim dijelom Općine, sjevernim rubom naselja Pakoštane, naseljem Drage. Na ovom području ima relativno povoljne tehničke elemente, uz dionice s ograničenjem brzine. Spoj cestovne mreže naselja Pakoštane na tu cestu izveden je preko petlje u dvije razine. Tijekom 1996. godine izvršena je rekonstrukcija kolničke konstrukcije na potezu od Biograda n/m do Vodica uz istovremeno djelomično poboljšanje postojećih tehničkih elemenata trase. Na području Općine izvršena je i korekcija trase na predjelu "Ljevače", u neposrednoj blizini naselja Drage.

Naselje Vrana povezano je županijskom cestom na Jadransku turističku cestu i sa gradom Benkovcem i susjednim naseljima duž Vranskog bazena.

Naselje Vrgada, na istoimenom otoku, povezano je brodskom vezom sa ostalim dijelovima općine, preko naselja Pakoštane i gradom Biograd n/m. Veza se u zimskom periodu održava 2 puta dnevno, a za vrijeme ljeta 8 puta dnevno.

Mjesne prometnice unutar svih naselja općine Pakoštane uglavnom su minimalnih profila i nepovoljnih tehničkih elemenata što je uvjetovano postojećom stambenom izgradnjom i vlasničkim odnosima na terenu. Stoga većina ovih cesta nije pogodna za kvalitetno i sigurno odvijanje prometa.

Naselja Pakoštane i Drage povezana su lokalnim i međugradskim autobusnim vezama međusobno i s ostalim naseljima duž priobalnog dijela Zadarske županije.

U ovim naseljima ne postoje autobusni kolodvori. Promet putnika odvija se na autobusnim stajalištima izgrađenim duž Jadranske turističke ceste, a samo lokalni autobusi ulaze u naselja Pakoštane.

Naselje Vrana direktno je lokalnom autobusnom vezom povezano s gradom Biograd n/m.

Pomorski promet

Luka Vrgada je razvrstana luka, otvorena za javni promet, od lokalnog je značaja, što je definirano Naredbom o razvrstavanju luka otvorenih za javni promet (N.N. 95./96.). Formirana je unutar postojeće uvale naselja.

Povezana je lokalnom, tj. unutrašnjom brodskom pomorskom vezom s općinskim središtem Pakoštane za koji nije izvršena kategorizacija, te je potrebno provesti postupak o proglašenju luke otvorene za javni promet.

Telekomunikacijski sustav

Sjedište općine Pakoštane preko RSS digitalne komutacije vezan je na glavni komutacijski centar u Zadru putem postojećeg magistralnog svjetlovodnog kablenskog sustava, položenog državnom cestom D8. U okviru same lokalne komutacije postoji mjesna telekomunikacijska mreža, koja je već prilično stara.

Uz postojeću županijsku cestu Ž 6064 položen je lokalni svjetlovodni kabel do postojeće lokalne RSS digitalne komutacije u Vrani. Izgrađena mjesna mreža zadovoljava sadašnje potrebe. Na postojeći magistralni svjetlovodni kabel, položen državnom cestom D8, vezana je RSS digitalna komutacija naselja Drage. Naseljem je položena mjesna mreža koja zadovoljava sadašnje potrebe. U naselju Vrgada nalazi se također RSS digitalna komutacija koja je RR (radio-relejna) vezom PCM 2 MB/S 30 kanala povezana s glavnim komutacijskim centrom.

Pokrivenost sustavom pokretnih komunikacija na području općine Pakoštane je dobra.

Pošta

Uz telefonsku centralu postoji i poštanski ured u naselju Pakoštane gdje se pošta sakuplja, razrađuje, sređuje i šalje u glavni poštanski centar županije - Zadar.

Energetski sustav

Elektroopskrba općine Pakoštane rješavana je u sklopu prostora bivše općine Biograd n/m kao jedinstvene cjeline. Nova administrativna podjela samo je formalna u pogledu elektroopskrbe sustava koji se i dalje vezuje na Biograd kao lokalno središte, a preko njega na jedinstven elektroopskrbni sustav Zadarske županije.

Na području općine Biograd n/m postoje slijedeći elektroenergetski objekti:

1. TS 110/35 kV "Biograd" 2 x 20 MVA
2. TS 35/10 kV "Biograd" 2 x 8 MVA
3. 110 kV dalekovodi
 - TS 110/35 kV "Biograd" - TS 35/10kV "Bilice"
 - TS 110/35 kV "Biograd" - TS 110/35 kV "Zadar"
4. 35 kV dalekovod
 - TS 110/35 kV "Biograd" - TS 35/10 kV "Benkovac"
 - TS 110/35 kV "Biograd" - TS 110/35 kV "Zadar"
5. veći broj TS 10/0,4 kV s pripadajućim priključnim dalekovodima

Područje Biograda napaja se iz TS 35/10 kV "Biograd", a locirana je u sklopu TS 110/35 kV "Biograd".

Vršno opterećenje TS 35/10 kV iznosi približno 80% maksimalne moguće snage transformacije (2 x 8 MVA).

Loše naponske prilike nazočne su na 10 kV izvodima za Pakoštane

Vodnogospodarski sustav

Vodoopskrba

Neadekvatno riješena vodoopskrba kroz protekla desetljeća stalno je predstavljala kritičan faktor razvoja i funkcioniranja cjelokupnog područja Sjeverne Dalmacije, pa tako i područja općine Pakoštane.

Sezonski raspored oborina je nepovoljan, a izdašnost lokalnih izvorišta je najmanja upravo ljeti kad su potrebe na vodi najveće. Rezultat toga je bila oskudica i loša kvaliteta vode uz stalna ograničenja potrošnje.

Vodoopskrba naselja Općine Pakoštane rješavana je u sklopu vodoopskrbnog sustava "Grupni vodovod Biograda n/m" koji se proteže na prostoru površine oko 230 km². Opskrba vodom potrošača iz ovog sustava vršila se je iz dva glavna izvorišta pitke vode :

- izvorišta "Kakma" koje se nalazi u sjevernom dijelu Vranskog polja, kapaciteta oko 65,0 l/s. Voda se crpkama podiže u vodospremu "Straža", zapremine V=4000 m³, a iznad naselja Sv. Filip i Jakov na koti 71,0 m.n.m.

- izvorišta "Biba" koje se nalazi u sjeveroistočnom dijelu Vranskog polja na koti oko 40,0 m.n.m., minimalnog kapaciteta 15,0 l/s. Iz ovog izvora voda otječe gravitacijom do vodospreme "Biograd" (stara) zapremine V=400 m³ na koti 31,0 m.n.m. i vodospreme "Pakoštane" zapremine V=100 m³ na koti 23,0 m.n.m.

Ova dva izvorišta sa svojim vodnim građevinama funkcionirala su kao dva odvojena sustava. S izvorišta "Kakma" vršila se vodoopskrba naselja : Turanj, Sv. Filip i Jakov i Biograd n/m. S izvorišta "Biba" vršila se vodoopskrba naselja : Pakoštane i Drage, te turističkih naselja : Crvena Luka i Club Mediterane. Međutim, iako odvojena, ova dva sustava međusobno su bila povezana preko mjesne vodovodne mreže i u slučaju poteškoća međusobno su se ispomagali regulacijom za najnužniju količinu vode.

Ukupni minimalni kapacitet vodoopskrbnog sustava "Grupni vodovod Biograda n/m" iznosio je prije Domovinskog rata oko 80,0 l/s. Povremeno se uključivalo i crpilište "Kutijin stan" s oko 10,0 l/s, što je davalo oko 90,0 l/s raspoloživih izvorskih kapaciteta.

Ovi izvorski kapaciteti već od 1988. godine nisu bili dostatni za zadovoljenje neprestano rastućih potreba na vodi, pa su se uvodila ograničenja potrošnje vode tijekom cijele godine, naročito u ljetnim mjesecima za vrijeme turističke sezone.

U cilju poboljšanja vodoopskrbe najprije je izgrađen paralelan vodosprovodnik "Kakma-Straža". Krajem 1990. godine započeta je izgradnja magistralnog vodosprovodnika na dionici "Sukošan-Sv. Filip i Jakov", a u svezi dovođenja vode iz regionalnog vodovoda Sjeverne Dalmacije, odnosno sa zahvata na rijeci Zrmanji. Radove na izgradnji ovog cjevovoda prekinuo je rat u rujnu 1991. godine.

Okupacija zahvata na Zrmanji i prekid rada Regionalnog vodovoda, te okupacija i prekid rada crpne postaje "Kakma" doveli su cijelu sjevernodalmatinsku regiju u katastrofalno tešku situaciju u pogledu opskrbe vodom.

Vodoopskrbni sustav "Grupni vodovod Biograda n/m" koristio je samo vode izvorišta "Biba" s min. kapacitetom od 15,0 l/s, a povremeno se uključivalo i izvorište "Kutijin stan" s 10,0 l/s. To je rezultiralo uvođenjem drastične redukcije potrošnje vode, jer se nisu mogle osigurati ni minimalne količine vode za zadovoljenje najnužnijih higijenskih potreba stanovništva.

Višemjesečne stalne oskudice i ograničenja nametnula su neodložno iznalaženje rješenja za zadovoljenje minimalnih potreba na vodi stanovništva. Tijekom 1993. godine nastavljeni su radovi na izgradnji vodosprovodnika "Sukošan - Sv. Filip i Jakov" i crpne postaje "Krmčina".

Vodeći računa o postojećim podacima provedenih istražnih radova, raspoloživim financijskim sredstvima i dostupnosti izvorišta zbog ratnih prilika pristupilo se provizornim zahvatima na pojedinim manjim izvorištima. Najprije je 1994. godine izvršen zahvat na izvorištu "Begovača" kapaciteta 20,0 l/s, a zatim je u vodoopskrbu uključena i voda s Turanskog jezera kapaciteta 20,0 l/s.

Uključenjem svih dostupnih raspoloživih lokalnih izvorišta u postojeći vodoopskrbni sustav djelomično su riješeni problemi vodoopskrbe u vlažnim razdobljima godine, ali su i dalje bili vrlo aktualni problemi vodoopskrbe ljeti kada izrazito pada izdašnost svih lokalnih izvorišta.

Zbog spoznaje da cjelokupni prostor Sjeverne Dalmacije više ne smije ovisiti samo o jednom izvorištu vode i o jednom smjeru njene dobave i distribucije, te u cilju dugoročnog rješavanja vodoopskrbe s bitno većom razinom svoje strateške sigurnosti, pristupilo se je povezivanju vodovodnih sustava Zadra i Šibenika, odnosno dovodu vode s rijeke Krke.

Izgradnjom prve etape ovog zajedničkog vodoopskrbnog sustava 1995. godine osigurano je sa zahvata na rijeci Krka dodatnih 200 l/s vode za vodoopskrbu svih naselja na potezu Zadar-Šibenik.

Oslobađanjem zahvata na rijeci Zrmanji, te izvorišta "Kakma" vodoopskrbni sustav "Grupni vodovod Biograda n/m" može koristiti dovoljne potrebne količine vode iz bilo kojeg postojećeg vodozahvata.

Prema navedenom opisu postojećeg stanja vodoopskrbe šireg prostora vidljivo je da se vodoopskrba Općine Pakoštane vrši preko vodoopskrbnog sustava "Grupni vodovod Biograda n/m", koji koristi vode s lokalnih izvorišta i sa zahvata na rijekama : Krka i Zrmanja. Od lokalnih izvorišta za vodoopskrbu Općine Pakoštane koriste se uglavnom izvorišta : "Biba" i "Begovača".

Izvorište "Biba", ukupnog min. kapaciteta 15,0 l/s, čine izvori : "Biba", kapaciteta 10,0 l/s i "Knežević vrelo", kapaciteta 5,0 l/s. Izvorište je stalno, ali se voda ne odlikuje prevelikom kvalitetom zbog naselja u neposrednom zaleđu, gdje se otvorene septičke jame direktno dreniraju u podzemlje. Objekt se sastoji od kaptaže i klorinatorske postaje. Veće precrcpljivanje ne dolazi u obzir zbog mogućeg većeg navlačenja onečišćenja iz neposrednog zaleđa. Voda iz kaptaže otječe gravitacijom preko cjevovoda Ø 300 mm do vodospreme "Pakoštane". Na ovom cjevovodu izgrađena je crpna postaja "Crkvina" preko koje se puni vodosprema "Kostelj".

Izvorište "Begovača", ukupnog je kapaciteta 40,0 l/s. Voda izvire iz krškog podzemlja. Dubina bunara je 6,0 m, a nivo vode se u uvjetima eksploatacije spušta oko 1,5 m ispod razine terena. Tlačni cjevovod Ø 225 mm od ovog crpilišta spaja se na gravitacijski vodosprovodnik "Biba-procrpnica Crkvine-vodosprema Kostelj".

Opskrba vodom naselja Pakoštane i turističkog naselja Club Mediterane vrši se preko vodovodne mreže koja je vezana gravitacijskim dovodnim cjevovodima Ø 250 mm na vodospremu "Kostelj" i cjevovodom Ø 175 mm na vodospremu "Pakoštane". Vodosprema "Kostelj", zapremine $V=2000\text{ m}^3$ ima kotu dna na koti 44,0 m.n.m.. Vodosprema "Pakoštane", zapremine $V=100\text{ m}^3$ nalazi se na koti 23,0 m.n.m..

Vodosprema "Kostelj" povezana je posebnim cjevovodom na vodospremu "Straža" u koju dolaze vode iz lokalnog izvorišta "Kakma" i "Biba", te sa zahvata na rijekama : Krka i Zrmanja.

Vodoopskrba naselja Drage bazira se na dovodu vode iz crpne postaje "Drage" tlačnim cjevovodom do vodospreme "Čelinka". Ova vodosprema zapremine $V=500\text{ m}^3$ izgrađena je na koti 70,0 m.n.m.. Sustav procrpnica-vodosprema radi automatski. Opskrba vodom u naselju vrši se preko mjesne vodovodne mreže koja je vezana gravitacijskim dovodnim cjevovodom Ø 225 mm na vodospremu "Čelinka".

Naselje Vrana ima izgrađen javni vodoopskrbni sustav. U centru naselja nalazi se izvorište "Biba". Unutar postojeće ograde izgrađena je crpna postaja "Biba" s vodonepropusnim crpnim bazenom u koji se sakupljaju vode iz postojeće kaptaže. U ovoj etapi izgradnje crpilište "Biba" imat će ukupni kapacitet od 28,0 l/s.

Naselje Vrgada za vodoopskrbu koristi javnu mjesnu cisternu u kojoj se skupljaju oborinske vode s pripadajućeg naplova. Svi stambeni objekti također imaju svoje cisterne.

Karakteristika postojeće, starije, vodovodne mreže naselja Općine Pakoštane koja, su priključena na javni vodoopskrbni sustav, je da se nalazi u lošem stanju, neadekvatno je dimenzionirana i izgrađena od raznih vrsta materijala. Zbog dotrajalosti mreže javljaju se i znatni gubici vode.

Odvodnja otpadnih voda

Odvodnja otpadnih voda preko javne kanalizacijske mreže počela se rješavati u naselju Pakoštane, dok se u ostalim naseljima rješava zasebno preko individualnih septičkih jama, uglavnom vodopropusnog dna, pa se otpadne tvari direktno procjeđuju u podzemlje i more. Oborinske krovne vode i vode s prometnih površina također se upuštaju direktno u tlo, izuzev uskog obalnog pojasa gdje se oborinske vode slijevaju direktno u more.

Kritična situacija je u predjelu naselja Vrana, gdje otpadne vode direktno onečišćuju izvorišta pitke vode.

Obalno more i Vransko jezero prijamnici su svih otpadnih voda s prostora Općine Pakoštane.

Postojeća izgrađena kanalizacijska mreža na području Općine Pakoštane rješavana je isključivo za trenutačne potrebe izgradnje pojedinih dijelova turističkih naselja, ali bez jedinstvene koncepcije odvodnje. Turistički objekti riješili su problem sakupljanja, pročišćavanja i dispozicije otpadnih voda izgradnjom svojih internih nefunkcionalnih sustava odvodnje. Sve otpadne vode sakupljaju se uglavnom u centralnoj taložnici, gdje se djelomično mehanički pročiste prije ispuštanja kratkim podmorskim ispustima u obalno more.

Otpadne vode u turističkom naselju Club Mediterane su kanalizirane, ali dispozicija nije riješena na zadovoljavajući način. Izgrađena je kanalizacijska mreža s više (6) septičkih jama u kojima se zadržavaju krute komponente prije ispuštanja otpadnih voda u obalno more preko podmorskog ispusta dužine 170,0 m.

Kanalizacija autokampa u naselju Pakoštane bila je riješena preko biodiska i kratkog podmorskog ispusta. Kako biodisk nije funkcionirao izrađen je projekt tretmana otpadnih voda u taložnici s dugim podmorskim ispustom, što nije realizirano u potpunosti.

Iz iznesenog prikaza postojećeg stanja odvodnje vidljivo je da na području Općine Pakoštane još ne postoji kvalitetan sustav odvodnje, a izgrađena kanalizacijska mreža unutar turističkih naselja nudi samo privremena nekvalitetna rješenja.

Uređenje vodotoka i voda

Na području općine nalazi se, jednim svojim dijelom, Vransko polje koje se proteže u smjeru jugoistok – sjeverozapad, od Vranskog jezera prema mjestu Raštane. To područje ispunjeno je vrlo plodnim tlom kojeg u najvećem dijelu čine ilovaste naplavine. Površina melioracijskog sustava Vranskog polja je 2210 ha dok je ukupna površina polja, s okolnim obroncima oko 3100 ha. Danas se obrađuje veći dio polja, a najzastupljenije su povrtlarske kulture i krmno bilje.

Na polju je izgrađen melioracijski sustav odvodnje sa popratnom putnom mrežom i zaštitom od vjetrova. Osnovne melioracijske objekte čine: melioracijski vodotok Kotarka (mel. kanal I reda) koja je glavni recipijent polja i regulirana je u duljini od 11 km, te glavni odvodni kanali Jablan, Vrbica i Borelovica (mel. kanali II. reda) ukupne duljine 25 km. Za odvodnju na južnom dijelu polja, na području Jasen, izgrađena je crpna stanica sa dvije crpke maksimalnog kapaciteta 2,86 m³/s putem koje se vrši odvodnja s 450 ha površine. Detaljnu kanalsku mrežu čine melioracijski kanali III. i IV. reda čija je ukupna dužina oko 80 km. Na području Vranskog polja izgrađen je i sustav za navodnjavanje u sklopu kojeg je izgrađena crpna stanica Jankolovica koja crpi vodu iz Kotarke i Furlanskog kanala i putem cjevovoda transportira vodu do poljoprivrednih površina. Površine koje se navodnjavaju zauzimaju 536 ha.

Osim spomenutih objekata u Vranskom polju, izgrađeni su i ostali objekti u svrhu zaštite poljoprivrednih površina od velikih voda. Ti objekti su dio sustava obrane od poplava Nadin – Polača – Vrana.

Sustav obrane od poplava Nadin – Polača – Vrana izgrađen je zbog odvodnje velikih voda sa područja Nadinskog blata i Polačkog polja, te za zaštitu Vranskog polja od vanjskih voda. Objekti sustava koji se nalaze u Općini Pakoštane su upravo oni koji služe zaštiti Vranskog polja.

Uz osnovnu kanalsku mrežu izgrađeni su lijevi i desni obrambeni nasip uz melioracijski vodotok Kotarku, te desni obrambeni nasip uz glavni odvodni kanal Vrbicu i lijevi obrambeni nasip uz glavni odvodni kanal Jablan. U svrhu zaštite polja od velikih voda Vranskog jezera, uz cestu Pakoštane – Vrana, izgrađeni su lijevi i desni obrambeni nasip ukupne duljine 1650 m. Uslijed velikih voda dolazi do podizanja razine vode u jezeru te plavljenja područja između nasipa i jezera.

Radi zaštite polja od brdskih voda iz pravca sjeveroistoka, izgrađen je lateralni kanal sa popratnim desnim nasipom, koji osim te funkcije ima i funkciju provođenja voda sa područja Nadinskog blata i Polačkog polja do Vranskog jezera.

Na području Općine postoji veći broj uglavnom povremenih, bujičnih, vodotoka od kojih su zbog svoje dužine, veličine sliva i količina protoka, najznačajniji vodotoci Pećina, Škorabić i Biba.

Sliv vodotoka Pećine proteže se od mjesta Vrana na sjeverozapadu do Radašinovaca na jugoistoku, s najvišom točkom 303 m.n.m. a najnižom na ušću Pećine u lijevi lateralni kanal Vranskog polja.

Tok Pećine je izrazito bujičnog karaktera kako zbog strmosti pada nivelete, što uzrokuje silovit tok, tako i po tome što nije stalan već nestaje kroz sušna razdoblja u godini. Godine 1999. izvršena je regulacija trase vodotoka uz cestu Pakoštan – Vrana u sklopu koje su izgrađene stepenice u cilju smirivanja toka.

.Kod mosta na cesti za Sv. Nedjelju, Pećina prihvaća vode svojih lijevih pritoka Škorobića i Bibe. Škorobić se formira južno od mjesta Radašinovci i cijelom svojom dužinom, do ušća u Pećinu korito prolazi dubokim poljoprivrednim zemljištem kroz polje između Radašinovaca i Vrane. Vodotok Biba nastaje na mjestu istoimenog vodozahvata i protiče južno od Vrane.

Uzvodno od Bibe postoje manji bujični vodotoci koji se formiraju samo za vrijeme većih kiša. Najveći od njih je Velika draga koja prikuplja vode sa sjevernog, brdskog, slivnog područja Bibe, a nešto manji su njeni pritoci Velika Begovača, Orana draga i Macavarina draga.

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja

Globalni ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja su:

- unapređenje kvalitete života
- očuvanje prirodnih ekosustava, spomeničke i druge baštine
- ostvarenje skladnog demografskog razvoja
- osiguranje prostornih pretpostavki za rast i razvoj manjih i malih razvojnih središta
- maksimalno korištenje prednosti geoprometnog položaja
- razvoj tehničke i komunalne infrastrukture
- razvoj društvene infrastrukture i servisno-uslužnih djelatnosti
- podizanje standarda javnih usluga
- repozicioniranje Županije kao turističke destinacije
- razvoj agrara, poljoprivrednih resursa i djelatnosti
- razvoj marikulture
- poboljšanje režima zaštite okoliša

2.1.1. Razvoj gradova i naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava

Razvoj gradova na prostoru Zadarske županije treba sustavno težiti :

- uvođenju Zadra u krug primarnih razvojnih središta, što mu prema značenju i veličini prostora pripada
- razvoju Biograda na Moru i Benkovca, kao manjih razvojnih središta, radi formiranja uravnoteženog sustava razvoja na cjelokupnom prostoru Županije
- osiguranju stupnja održivog razvoja za sve ostale gradove unutar Županije kako bi se omogućilo obavljanje funkcija centralnih mjesta gravitacijskog područja

Naprijed utvrđeni cilj moguće je ostvariti:

- putem uspješnih gospodarskih programa iz domene tercijarnih i kvartarnih djelatnosti potaknutih industrijama naprednih tehnologija.
- stimulativnom politikom demografske obnove Županije.
- osmišljenom politikom protoka kapitala.
- izgradnjom komunalne i urbane infrastrukture
- ostvarenjem dobre prometne veze

To su preduvjeti razvoja, u kojem se putem otvaranja novih radnih mjesta zadržava domicilno stanovništvo što u konačnici znači i demografsku obnovu prostora.

Razvoj infrastrukturnih sustava, a prema postavkama i ciljevima PPŽ-a vezan je na:

- prometnu mrežu koja će osigurati efikasno povezivanje glavnih razvojnih žarišta Županije sa Jadranskom autocestom
- sigurnost prometa u cjelini
- modernizaciju željeznice, te ostvarenje efikasnog uključivanja u državnu mrežu što će se postići osiguranjem prostornih pretpostavki za koridor brze željezničke pruge – jadranske željeznice
- razvoj i transformacija luka za kvalitetniji prihvat plovila na kopnu i na otocima
- razvoj zrakoplovne luke Zadar
- planiranje mreže helidroma
- osiguranje i zaštita dovoljne količine kvalitetne pitke vode
- planiranje kvalitetnih sustava odvodnje otpadnih voda
- razvoj telekomunikacijskog sustava
- razvoj elektroenergetskog sustava
- razvoj, tj. korištenje alternativnih izvora energije
- zbrinjavanjem posebnog i opasnog otpada s područja županije.

2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora

Ciljevi zaštite i racionalnog korištenja osobito vrijednih resursa su :

- očuvanje rezervi podzemnih voda na čitavom prostoru
- očuvanje čitavog prostora voda i mora od svih negativnih utjecaja i zagađivača koji bi mogli poremetiti biološku ravnotežu vodotoka i podmorja.
- očuvanje čitavog prostora zraka od svih negativnih utjecaja i zagađivača koji bi mogli utjecati na stabilnost atmosfere.
- zaštita i očuvanje svih poljoprivrednih i šumskih prostora.

2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša

Ciljevi očuvanja ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša podrazumijeva zaštitu

- čitavog zadarskog arhipelaga kao jedinstvenog eko-sustava, u sklopu sustava otoka hrvatskog Jadrana
- šireg područja Velebita zajedno sa vodotokom Zrmanje
- Vranskog jezera kao jedinstvenog prirodnog fenomena – kritodepresije
- svih ostalih prostornih cjelina koje već imaju ili bi trebale dobiti status zaštićenog područja, kao i onih koji se ovim planom predlažu

Sve aktivnosti koje se događaju u prostoru trebale bi biti strogo kontrolirane.

2.2. Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja

Temeljni ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja su:

- definiranje mjera demografskog razvoja
- povoljan odabir prostorne i gospodarske strukture razvoja
- skladan i svrhovit razvoj svih dijelova Općine sukladno prirodnim resursima
- poboljšavanje svih oblika komunikacije
- zaštita krajobraznih vrijednosti
- zaštita prirodnih i kulturnih vrijednosti

Navedene ciljeve potrebno je planski ostvarivati sustavom dokumenata prostornog uređenja kroz njihovu izradu i donošenje na način da se osigura racionalno korištenje i zaštita prostora, skladan demografski razvoj, te unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture.

2.2.1. Demografski razvoj

Ciljevi demografskog razvoja su:

- raspored stanovništva u prostoru sukladno prirodnim i proizvodnim resursima u pojedinim dijelovima Općine
- zadržavanje stanovnika u slabije naseljenim područjima, odnosno naseljavanje tih područja na način da se:
 - izgrađuje komunalna i urbana infrastruktura
 - osiguraju prostorni preduvjeti za otvaranje novih radnih mjesta
 - ostvaruju dobre prometne veze.

2.2.2. Odabir prostorno razvojne strukture

Na prostornoj matrici Općine Pakoštane uočljive su dvije prostorno razvojne cijeline:

- kopneni dio Općine
- otočki dio sa otokom Vrgada

Kopneni dio Općine dio je teritorija Zadarske urbane regije, dok je otočni dio u sastavu zadarskog arhipelaga. Obje navedena cjeline definirane su kao zasebne prostorno-planske kategorije ustanovljene u Prostornom planu županije.

Među navedenim prostorno-razvojnim cjelinama evidentan je niz različitosti s obzirom na postojeću gospodarsku matricu i to u pogledu:

- naslijeđenog stupanja gospodarskog razvoja
- ekonomske moći i interesa kapitala
- stupanja zatečenih uloženi vrijednosti
- infrastrukturnu i komunalnu opremljenost
- gravitacijske moći i demografskih procesa

Iznesene razlike među prostornim cjelinama Općine toliko su očigledne da u pojedinim slučajevima predstavljaju ekstreme.

Temeljni cilj Plana je osigurati prostorne predispozicije za skladan razvoj obiju prostorno-razvojnih cjelina sukladno prirodnim pogodnostima, zatečenom stanju i smjernicama razvoja.

Ciljevi prostornog razvoja kopnenog dijela Općine su:

- redefiniranje proizvodnih oblika poljoprivrede i poticanje intenzivnijeg poljodjelstva
- repozicioniranje turizma ulaganjem u kvalitetniji oblik turističke ponude
- poticanje proizvodnih djelatnosti uz uvažavanje prostornih, ekoloških i morfoloških ograničenja,
- održanje i rast prometa kao dijela uslužnih djelatnosti
- porast ostalih uslužnih djelatnosti.

Ciljevi prostornog razvoja na otočnom prostoru Općine su:

- poticanje razvoja poljodjelstva, poglavito maslinarstva, temeljeno na zanemarenoj ostavštini
- repozicioniranje turizma i ulaganje u nov oblik turističke ponude primjereniji obliku i mjeri otočkog ekosustava
- razvoj proizvodnih djelatnosti sukladno prirodnim potencijalima i lokalnoj tradiciji
- ulaganja u izgradnju temeljnih infrastrukturnih sustava
- razvoj prometa i pomorskih veza kao temeljnog uvjeta opstanka života na izoliranoj otočnoj destinaciji
- porast uslužnih djelatnosti.

2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture

Razvoj naselja treba osigurati unapređenjem društvene, prometne i komunalne infrastrukture

Ciljevi razvoja naselja su:

- reurbanizacija i revitalizacija svakog pojedinog naselja s ciljem poboljšanja uvjeta života stanovništva i osiguranja kvalitetnijeg oblika urbanog življenja
- izgradnja objekata društvenog standarda kroz razvoj adekvatne mreže objekata osnovnog obrazovanja, predškolskih ustanova, sporta i rekreacije, zdravlja i socijalne skrbi, te uprave i administracije;
- planiranje novih oblika djelovanja u domeni kulture:

Ciljevi i projekcije razvitka infrastrukture su:

- poboljšanje postojeće i izgradnja nove cestovne mreže unutar postojećih građevinskih područja naselja,
- izgradnja nove kvalitetne cestovne mreže unutar planiranih stambenih turističkih, proizvodnih i drugih zona kao osnovni preduvjet kvalitetnom uređenju prostora
- osiguranje prostornih pretpostavki za promet u mirovanju

- osiguranje prostornih i ostalih planerskih preduvjeta za izgradnju i uređenje luke u pomorskom prometu
- razvijanje ostalih infrastrukturnih mreža – vodoopskrbne mreže sustava odvodnje otpadnih voda, TT mreže, elektroenergetske mreže, a koje trebaju pratiti ukupni gospodarski rast

2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina

Ciljevi zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti u sklopu očuvanja prostornog identiteta područja su:

- utvrđivanje krajobraznih i prirodnih vrijednosti, te kulturno-povijesnih cjelina, koje nisu zaštićene posebnim propisima o zaštiti prirodnih i kulturnih dobara
- utvrđivanje kriterija zaštite krajobraznih cjelina, kroz posebne studije i istraživanja
- utvrđivanje modaliteta zaštite

Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara [NN 69/99], kulturna dobra su od interesa za Republiku Hrvatsku i uživaju njezinu osobitu zaštitu.

Svrha zaštite je očuvanje i prenošenje kulturnih dobara u neokrnjenom i izvornom stanju budućim naraštajima, što iziskuje redovito održavanje, tj. sprečavanje radnji koje bi na bilo koji način promijenile svojstva, oblik, značenje ili izgled kulturnih dobara i time ugrozile njihovu vrijednost, sprečavanje protupravnog postupanja i protupravnog prometa kulturnim dobrima, uspostavljanje uvjeta da kulturna dobra prema svojoj namjeni i značenju služe potrebama pojedinca i općem interesu.

2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području Općine

Ciljevi uređenja naselja su:

- podizanje standarda javnih usluga
- poboljšavanje svih oblika komunikacije
- oblikovanje i razvitak novog javnog prostora
- osiguranje prostornih pretpostavki za razvoj društvenih djelatnosti
- planiranje mreže objekata predškolskog odgoja
- podizanje kvalitete stanovanja
- zaštita krajobraznih vrijednosti unutar naselja.

2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora

U cilju racionalnog korištenja i zaštite prostora potrebno je:

- odrediti područja vrijednih resursa na kojima je isključena prenamjena prostora,
- poboljšati sve aspekte postojećih već angažiranih prostora,
- sačuvati ambijentalne vrijednosti autohtonog krajolika
- zaštititi atraktivni obalni pojas od nepotrebne i po okoliš štetne uzurpiranosti u dužobalnoj izgradnji objekata neprimjerenih oblika i sadržaja
- prioritetno koristiti postojeće koridore pri planiranju trasa velike infrastrukture, odnosno izbjegavati zauzimanje novih površina vrijednih resursa, osobito poljodjelskih i šumskih
- povećavati bilancu osnovnih kategorija korištenja prostora samo u korist poljoprivrednog i šumskog zemljišta, te objekata infrastrukture

2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanje, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina

Ciljevi utvrđivanja građevinskih područja su:

- preispitivanje važećih građevinskih područja u odnosu na izgrađenost u prostoru,
- ne zauzimanje novih prostora za izgradnju naselja – formiranjem novih građevinskih područja,
- redefiniranje granica pojedinih naselja sukladno s novonastalom situacijom i potrebama, kao i promjenama nastalim u pogledu planiranja prostora i zaštite okoliša.

Osnovni kriteriji za određivanja novih granica građevinskih područja su

- racionalno i svrhovito korištenje prostora,
- procjena realnih potreba korisnika prostora
- očuvanje i unapređenje postojećih vrijednosti okoline.

Širenje građevinskih područja, kada je to iznimno potrebno i opravdano, treba usmjeravati u dubinu prostora obale i otoka štiteći osjetljiv obalni pojas i pripadajuću akvatorij, distancirati od prometnih koridora magistralnih i regionalnih prometnica, istovremeno težeći zaokruživanju postojećih grupacija i koncentracija, te ukoliko je moguće njihovom povezivanju i spajanju.

Faktori koji utječu na proširenje građevinskih područja naselja su:

- pozitivni trendovi demografskih kretanja naselja (stvarni ili očekivani)
- postojeći i planirani sustav centralnih naselja,

Faktori ograničenja širenja građevinskih područja su:

- zatečena prirodna osnova:
 - nepovoljni mikroklimatski uvjeti stanovanja
 - tektonski rasjedi
 - nagibi zemljišta veći od 12%
 - zemljišta nedovoljne nosivosti
 - zemljišta s visokim podzemnim vodama
 - plavljena zemljišta
 - zone pod utjecajem učestalih i jačih zagađenja
- zatečeni resursi područja:
 - zone poljoprivredne djelatnosti
 - zone privrednih djelatnosti
 - infrastrukturni i rezervni koridori
 - šumsko zemljište
 - zaštićeni objekti i dijelovi prirode
 - spomenici kulture i njihove zaštitne zone
 - zone specijalne izgradnje
 - zone koje nije moguće ekonomično komunalno opremiti

2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture

Uređenje naselja u direktnoj je vezi sa podizanjem kvalitete urbanog življenja. To između ostalog podrazumijeva funkcionalno definiranje i uređenje javnih površina.

Pri urbanom oblikovanju naseljenog prostora potrebno je klasificirati, urediti i sadržajno osmisliti javne prostore:

- pješačke ulice i trgove
- šetnice i okupljališta
- cjelokupan obalni pojas sa plažama i mjesnim lukama,
- parkove i javno zelenilo
- dječja igrališta
- sportske terene i biciklističke staze

Razvoj naselja i urbano preoblikovanje treba pratiti i adekvatna infrastrukturna opremljenost, pri čemu se ističu slijedeći parametri:

- izgradnja i održavanje lokalne i nerazvrstane cestovne mreže u planiranim stambenim, turističkim, proizvodnim, poljoprivrednim i drugim zonama osiguranje dostatnog parkirališnog prostora sukladno potrebama i namjeni susjednih mikrolokacija
- održavanje javnih površina
- distribucija elektroenergetskog sustava na racionalan način tako da u najmanjoj mogućoj mjeri utječe na stanje okoliša.
- razvijanje ostalih infrastrukturnih sadržaja koji trebaju učinkovito pratiti ukupni gospodarski rast na lokalnoj razini (vodoopskrba, odvodnja otpadnih voda, TT sustav)
- održavanje čistoće
- odlaganje komunalnog otpada
- osiguranje trajnog i kvalitetnog obavljanja komunalnih djelatnosti
- osiguranje održavanja komunalnih objekata i uređaja u stanju funkcionalne sposobnosti
- poduzimanje mjera za očuvanje i zaštitu okoliša

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. Prikaz prostornog razvoja na području općine u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu županije

Prostor Općine Pakoštane u odnosu na prostorno-gospodarsku strukturu područja Zadarske županije zauzima jednu od značajnijih uloga promatrano kroz perspektivu geoprometnog smještaja, ali i prirodnih potencijala i mogućnosti gospodarskog razvoja Zadarsko-Biogradskog priobalja kao temeljnog nositelja privrednog razvoja Županije.

Analizirajući vrijednosti i potencijale prostora Zadarske županije, odnosno položaja i značenja Općine Pakoštane evidentno je postojanje nekoliko različitih prostornih sustava, koji po geomorfološkim i razvojnim karakteristikama imaju zajednička obilježja.

Temeljem postavki PPZZ-a prostor Županije podijeljen je na slijedeće prostorno-razvojne cjeline:

- Zadarsku urbanu regiju
- Zadarski arhipelag
- Prostor podvelebitskog kanala
- Ravnokotarski zaobalni prostor
- Bukovicu
- Ličko-pounski prostor

Navedene cjeline odražavaju osnovne fizionomske karakteristike cjelokupnog prostora Zadarske županije. Ovakva podjela prostora nema teritorijalno-administrativnih pretenzija. Ona služi isključivo prostorno planerskim analizama i utvrđivanju osnovnih ciljeva prostornog razvoja putem temeljnog prostorno-funkcionalnog usmjerenja svake zone, odnosno njihove interakcije.

Unutar tako definiranog prostora područje Općine Pakoštane zahvaća dijelove slijedećih prostorno-razvojnih cjelina, i to:

- Zadarske urbane regije
- Zadarskog arhipelaga

Zadarska urbana regija proteže se duž užeg priobalnog prostora od Paga do Draga uključujući otoke Ugljan i Pašman.

Taj potez, dužine veće oko 70 km, danas je urbano najjače eksploatiran prostor s perspektivom rasta graditeljskih aktivnosti. Imajući to u vidu, važno je osigurati fleksibilitet, koji će omogućiti održivi razvoj područja s najmanje negativnih posljedica. Oslonac tome trebaju biti prostorni planovi gradova i općina toga prostora, usklađeni s temeljnim postavkama PP Županije.

Prostor Općine Pakoštane po svojim prostorno-gospodarskim karakteristikama većim dijelom, pripada u prvu mikro regionalnu cjelinu Zadarske urbane regije.

Otočni dio Općine sa otokom Vrgadom pripada prostoru Zadarskog arhipelaga, najosjetljivijem i najugroženijem dijelu Županije. To je ograničeni prostor velikog prirodnog potencijala, s jedne strane, te gospodarskog i demografskog deficita, s druge strane. Raskorak između mogućeg i stvarnog čini prostor otoka izuzetno ranjivim. Prepoznajući egzistencijalne probleme života na otocima, država je utvrdila posebnu skrb o otocima vrednujući njihovu prostornu problematiku putem Nacionalnog programa razvitka otoka i Zakon o otocima.

Osnovni koncept strategije razvitka otoka temelji se na metodi održivog razvoja, koji će se podupirati posebnim mjerama zaustavljanja procesa depopulacije, odgovarajućim gospodarskim programima.

Otoci Zadarskog arhipelaga, a time i otok Vrgada su paradigmatički primjer zapostavljenog prostora i nebrige o njegovoj populaciji.

Rješavanjem pitanja dostupnosti odnosno mogućnosti cjelodnevnih migracija za svaki pojedini otok neutralizirao bi se velik dio problema života na otoku (pitanje školovanja djece, mogućnost zapošljavanja radno aktivnog stanovništva), te ujedno pozitivno utjecalo na demografsku strukturu otočkih naselja.

U okviru te strategije Planom se osiguravaju uvjeti za kvalitetnije uređenje putničkih luka, odnosno izgradnju potrebne lučkih sadržaja i prostora kako na kopnu tako i na otoku.

3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina

U okviru cjelovitog općinskog prostora na razini naslijeđenog stanja u prostoru i zatečene prirodne osnove uočljivi su sljedeći prostorni entiteti:

1. Priobalni urbani teritorij, kao nositelj glavnih razvojnih potencijala je prostor velikog interesa za korištenjem u različite svrhe. Razmjerno postojećem interesu potrebno je aktivirati i zaštitne mjere, odnosno realno procijeniti želje i mogućnosti, budući da je samo racionalnim korištenjem prostora, uz korištenje suvremenih tehnologija, moguće očuvati ekološku stabilnost područja.
Tom teritoriju mora se posvetiti posebna pažnja tijekom izrade planova i definiranja detaljne namjene prostora. Osnovni kriterij mora biti zaštita i očuvanje okoliša, odnosno nosivi kapacitet prostora.
2. Neizgrađeni obalni prostor na kopnu i otocima je nositelj karakteristika autohtonoga pejzaža. Na kopnenom urbanom pojasu napadnut je u znatnijoj mjeri nego na otoku.
Zbog očuvanih prirodnih vrijednosti taj prostor je izuzetno atraktivan, ali i ekološki osjetljiv pa ga je potrebno sustavno štiti od štetnih utjecaja urbane eksploatacije.
3. Potencijalne poljoprivredne površine tvore rubni pojas Ravnih kotara na kojem se plodna polja u ravnicama smjenjuju s neplodnim pojasima niskih bila.
U manjoj mjeri plodne enklave zastupljene su i na Vrgadi, gdje ih treba štiti i izuzeti iz građevinskog područja.
Te ekološko i prirodno vrijedne prostore Planom treba čuvati u izvornoj namjeni.
4. Vrijedne šumske cjeline obuhvaćaju u najvećoj mjeri ambijentalno vrijedne borove sastojine zaobalja, duž obalnog kopnenog pojasa, a nalazim ih i na otoku Vrgadi.

S ciljem svrhovitog korištenja prostora općine Pakoštane i planiranog skladnog razvoja, a sukladno mogućnostima i potrebom zaštite pojedinih prostornih cjelina i vrijednosti Prostornim planom uređenja općine definirane su namjena pojedinih prostornih zona.

Prilikom definiranja pojedinih prostornih zona, njihovih namjena i granica, vodilo se računa o utvrđenoj koncepciji prostornog razvoja općine i zaštiti pojedinih zona utvrđenih prirodnih vrijednosti.

Uz planirane zone dozvoljene gradnje / građevinska područja naselja, zone ugostiteljsko-turističke izgradnje, proizvodne zone /, definirani su i zaštićeni prostori u kojima izgradnja nije dozvoljena ili je dozvoljena pod specijalnim uvjetima.

Planom predložena namjena i način korištenje prostora također daju i zorni prikaz utvrđene koncepcije prostornog uređenja, odnosno jasnu sliku temeljnih prostornih djelatnosti i definiranog načina ponašanja u skladu s njim.

Slijedom toga na prostornom zonu općine zastupljene su poljoprivredne površina /obrađivo zemljište I i II kategorije/, šume i šumsko zemljište, građevinska područja naselja te izdvojenih građevinskih područja (izvan naselja) za ugostiteljsko-turističku sportsko-rekreacijsku i proizvodnu namjenu.

3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina

Tablica

Red. broj	Zadarska županija Općina Pakoštane	Oznaka	Ukupno ha	% od površine obuhvata Plana	stan/ha
1.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA				
1.1.	Građevinska područja ukupno/ izgrađeni dio GP ukupno	GP	414,74	5,24	9,36
	- obalno		319,91	4,04	12,14
	- otočno		208,44	2,63	18,63
	- kontinentalno – granično		25,73	0,32	150,95
	- ostalo		85,74	1,08	45,29
1.2.	Izgrađene strukture van građevinskog područja	I E H K T R	18,90	0,23	205,50
	ukupno		123,62	1,56	31,41
			354,64	4,48	10,95
1.3.	Poljoprivredne površine ukupno - obradive	P P1 P2 P3	1121,40	14,2	3,46
			33,73	0,42	115,15
			81,29	1,03	47,78
1.4.	Šumske površine - gospodarske - zaštitne - posebne namjene	Š Š1 Š2 Š3	239,10	3,02	16,24
1.5.	Ostale poljoprivredne i šumske površine ukupno	PŠ	5514,58	69,78	0,70
1.6.	Vodne površine - vodotoci - jezera - akumulacije - retencije - ribnjaci	V			
1.7.	Ostale površine	N IS			
	Ukupno obuhvat Plana		7902	100	0,49

3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti

Na prostoru Općine Pakoštane temeljne gospodarske djelatnosti su turizam i poljodjelstvo.

Ovaj prostor oduvijek je temeljio svoj gospodarski razvoj na datostima prirodne osnove, bez planiranja i ulaganja u razvoj industrijskih potencijala, i slijedom toga naprijed definiranim djelatnostima.

Turizam se i kroz raniju plansku dokumentaciju odredio glavnom privrednom djelatnošću za čiji daljnji razvoj postoji niz prednosti. Prije svega to je obalni pojas, zatim otočko područje općine, kao i blizina Parka prirode sa svojim specifičnostima.

Kopneno zaleđe Općine s prostorom plodnih polja Vranskog bazena ima sve preduvjete za razvoj naprednog poljodjelstva.

U novije vrijeme razvija se i marikultura uglavnom na prostoru uz otok Vrgadu.

Međusobnom interakcijom ovih dviju temeljnih djelatnosti osigurat će se istovremeno jačanje i daljnji razvoj obaju. Turistička djelatnost osigurava tržište poljoprivrednih proizvoda, dok razvoj poljoprivredne proizvodnje pruža mogućnosti bolje i šire turističke ponude.

Jačanjem osnovnog privrednog potencijala na ovom prostoru stvaraju se perspektive za daljnji razvoj sekundarnih djelatnosti kao što su trgovina, servisne službe, razne uslužne i proizvodne djelatnosti, a kao krajnji cilj i kulturna nadgradnja uz osiguranje višeg standarda stanovništva.

3.4. Uvjeti korištenja uređenja i zaštite prostora

Način utvrđivanja namjene pojedine prostorne zone uvjetovan je prikladnošću prostora za određenu funkciju kao i interesom aktivnih sudionika u prostoru da ga privedu određenoj svrsi odnosno urede i oblikuju sukladno Planom utvrđenoj namjeni.

Prikladnost prostora za određeni način korištenja, odnosno namjenu utvrđuje se nizom kriterija koji trebaju potvrditi pogodnost određene lokacije ili prostorne cjeline za planiranu namjenu.

Kriteriji pogodnosti su:

- prikladnost prirodne osnove
- postojanje potrebnih resursa
- interes aktivnih sudionika, korisnika prostora
- ekonomska opravdanost
- mogući štetan utjecaj na ekološku stabilnost uže i šire lokacije
- naslijeđeno stanje u prostoru
- mogućnost zaštite prostora

Vrijednost i prikladnost pojedinog kriterija ovisi o namjeni pojedine prostorne zone, odnosno o općim i specifičnim karakteristikama prostora na koje se odnose.

Sukladno tome Planom su utvrđeni kriteriji za određivanje svake pojedine prostorne zone, te uvjeti korištenja iste.

Građevinsko područje naselja

Planom su utvrđena građevinska područja naselja samo na mjestima već postojećih naselja, redefiniranjem njihovih oblika i realnijim dimenzioniranjem potrebnih površina. Planom se ne dozvoljava formiranje novih građevinskih područja naselja.

Na pojedinim lokacijama (naselje Vrana) gdje su uslijed razvoja naselja pojedina građevinska područja naselja formirana kao zasebne graditeljske cjeline Planom se ne predviđa njihovo međusobno povezivanje i to zbog sljedećih razloga:

- zaštite pojedinih vrijednih prirodnih cjelina (Vransko polje),
- procjena realne potrebe veličine prostorne zone

Građevinska područja naselja dimenzionirana su prema potrebama stvarnih korisnika prostora.

Stvarni korisnici prostora unutar građevinskog područja naselja su:

- postojeće stalno stanovništvo u naselju
- buduće stanovništva planirano temeljem prirodnog prirasta
- povremeno stanovništvo – građani koji posjeduju nekretnine unutar građevinskog područja naselja i njima se povremeno koriste
- buduće stanovništva planirano temeljem ekonomske migracije

Zone ugostiteljsko-turističkih namjena

Planom su utvrđene građevinske zone ugostiteljsko-turističke namjene na području unutar granica obuhvata Plana i definirani slijedeći standardi i uvjeti uređenja:

- prilikom detaljnog planiranja zona ugostiteljsko-turističkih namjena potrebno je voditi računa o urbanom mjerilu i strukturi budućeg turističkog sadržaja, odnosno prilagoditi tipologiju planiranih graditeljskih cjelina mjerilu postojećeg naselja
- izgradnju u zonama ugostiteljsko-turističkih namjena treba locirati u odnosu na obalnu crtu u unutrašnjost prostora, a obalni pojas namijeniti javnim i dostupnim sadržajima te zelenilu i rekreaciji
- postojeće poljske putove i mocire koji se nalaze unutar zona ugostiteljsko-turističkih namjena treba prilikom izgradnje i uređenja prostora respektirati kao naslijeđene tipološke elemente i koristiti ih kao oblikovni i fizički parametar nove strukture, na način da se njihove trase ne mijenjaju nego eventualno samo korigiraju

- zone ugostiteljsko-turističkih namjena koje su udaljene od naselja/uvala Kranje na Vrgadi,/ potrebno je kvalitetno povezati sa obližnjim naseljima
- zone ugostiteljsko-turističkih namjena s lukom moraju se tretirati kao jedinstvene urbane cjeline
- smještajne kapacitete treba dimenzionirati po slijedećim kriterijima
 - za turističko naselje osigurati min. 100 m² po korisniku
 - za auto kamp osigurati min. 50 m² po korisniku

Zone proizvodne namjene

Planom je dozvoljeno formiranja samostalni zona proizvodne namjene u blizini naselja.

Unutar područja Općine Pakoštane određene su dvije zone proizvodne namjene i to u neposrednoj blizini naselja Pakoštane i Drage, kao samostalna građevinska područja.

Navedene lokacije imaju gospodarsku opravdanost, budući da se planiraju u blizini ekonomski najvitalnijih naselja u Općini.

Kako se Planom ne predviđa izgradnja i razvoj industrije na prostoru Općine Pakoštane, zone proizvodne namjene u smislu postavki ovoga plana su građevinska područja rezervirana za izgradnju i uređene pretežno zanatskih, servisnih i uslužnih sadržaja

Zone uzgajališta – marikultura

Utvrdjivanje lokacija za marikulturu podliježe kriterijima koji vode računa o morskim strujama, izloženosti prostora vremenskim utjecajima i jakim vjetrovima, blizini morskih puteva, te postojećem stupnju kvalitete i čistoće mora, odnosno opasnosti od njegovog zagađivanja.

Kriteriji koje je potrebno poštivati da bi se omogućilo korištenje određene površine mora za uzgoj riba, školjki i rakova su slijedeći:

- Lokacija i način obavljanja djelatnosti mora biti takav da onemogući bilo kakav štetan utjecaj na okoliš, što znači da prvobitna kategorija mora, treba i nakon korištenja lokacije ostati ista.
- Na dodijeljenoj lokaciji moguće je obavljati dozvoljenu djelatnost uzgoja riba, školjki i rakova. Ne dozvoljava se nikakva izgradnja (pomoćnih, upravnih i nadzornih zgrada i drugih objekata) na susjednom obalnom prostoru.

To znači da se prilikom dodjele lokacije za organiziranje ribogojilišta na koncesiju ustupa samo određena površina mora, ali ne i obalno odnosno susjedno kopneno područje.

Zone sporta i rekreacije

Planom su definirane samostalne zone za uređenje sportskih terena i pratećih sadržaja.

Prilikom uređenja terena za planiranu namjenu potrebno je voditi računa o zatečenoj prirodnoj osnovi te planirane intervencije u prostoru prilagoditi postojećoj situaciji uz očuvanje kvalitetnog zelenila

Poljoprivrednog zemljišta

Poljoprivredno zemljište zaštićeno je posebnim zakonom o poljoprivrednom zemljištu i u načelu njegovu prenamjenu u druge oblike korištenja treba izbjegavati, posebno kod kvalitetnijeg obradivog zemljišta.

Prostor Općine Pakoštane obiluje kvalitetnim poljoprivrednim površinama posebno na prostoru Vranskog bazena, te se u cilju zaštite temeljnog prirodnog resursa definiraju kao poljoprivredne površine bez mogućnosti prenamjene.

Šume i šumsko zemljište

Planom se zaštićuju sve vrijedne šumske površine koje su kao takve definirane planom kao šumske površine bez mogućnosti prenamjene.

Šumsko zemljište je negradiv prostor autohtonog pejzaža koji kao takav treba sačuvati iz razloga očuvanja ambijentalnih vrijednosti prostora.

3.2.1. Iskaz površina za posebno vrijedna i osjetljiva područja i prostorne cjeline

2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE				
2.1.	Zaštićena prirodna baština - nacionalni park - park prirode - ostali zaštićeni dijelovi prirode	NP PP			*
2.2.	Zaštićena graditeljska baština - arheološka baština - povijesne graditeljske cjeline				*
	Županija/općina/grad				*
3.0.	KORIŠTENJE RESURSA				
3.1.	More i morska obala		ha, km ha, km		
3.2.	Energija		MW MWh	ne iskazuje se	
3.3.	Voda		u 1000 m ³ u 1000 m ³		
3.4.	Mineralne sirovine		jed. mjere za sirovinu		
	Županija/općina/grad				

3. 5. Razvoj infrastrukturnih sustava

3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav

Cestovni promet

Buduću glavnu prometnu cestovnu funkciju cjelokupnog jadranskog pravca preuzet će Jadranska autocesta koja prolazi izvan prostora općine Pakoštane. Općina je povezana na Jadransku autocestu, cestama državnog (D8) i županijskog značenja (Ž6064), koje vode do čvorišta "Benkovac". Županijska cesta (Ž6064) naseljem Vrana ima loše tehničke elemente, te se Planom predviđa nova potencijalna obilazna cesta, kao i rekonstrukcija i korekcija postojeće ceste.

Na postojećoj Jadranskoj turističkoj cesti mora se izvršiti primjereno poboljšanje tehničkih elemenata postojeće trase, prvenstveno izgradnjom obilaznice oko naselja Drage. Time će se ostvariti bolja prometna protočnost na ovoj cesti državnog značenja. Kako bi se rasteretila Jadranska turistička cesta od lokalnog prometa mora se izgraditi planirana lokalna prometnica od naselja Pakoštane do grada Biograd n/m.

Postojeća cestovna mreža mora se modernizirati, što traži redovito održavanje kolničke konstrukcije i poboljšanje sigurnosti prometa postavljanjem odgovarajuće prometne signalizacije i realizacijom boljih tehničkih elemenata.

Unutar svakog naselja moraju se proširiti koridori postojeće cestovne mreže, te izvršiti odgovarajuća regulacija prometa u cilju ostvarenja bolje protočnosti vozila. Za sigurniji pješački promet moraju se izgraditi odgovarajući nogostupi.

Za sva naselja općine Pakoštane moraju se uvesti međusobne lokalne autobusne veze, te poboljšati autobusne veze s naseljima gradskog karaktera povećanjem broja

Pomorski promet

Za bolje povezivanje otoka Vrgada sa svojim kopnenim zaleđem, moraju se uspostaviti učestale svakodnevne brodske veze s naseljem Pakoštane i gradom Biogradom n/m. Vezu je potrebno održavati brzim brodovima, koji osim putnika mogu prevoziti i manje količine tereta. Postojeće pristanište s kojega se odvija lokalni promet ne zadovoljava svojom dužinom, brojem vezova i kvalitetom sadašnje, a kamoli buduće, potrebe te ga je potrebno urediti i dograditi. Za uređenje pristaništa treba izraditi DPU.

Za postojeću luku Pakoštane nije izvršena kategorizacija, te je potrebno provesti postupak za proglašenje luke otvorene za javni promet.

Željeznički promet

Područjem Općine prolazi potencijalni koridor brze transjadranske željeznice. Za koridor, koji je načelno određen Strategijom i Programom prostornog uređenja RH, Prometnom strategijom i Prostornim planom Zadarske županije, potrebno je izraditi detaljniju prostornu dokumentaciju i analizu uvažavajući opredjeljenje da se što manje zauzima novi prostor.

Telekomunikacijski sustav

Mjesna telekomunikacijska mreža u naselju Pakoštane je stara te je potrebno izvršiti njenu rekonstrukciju. U ostalim naseljima stanje mjesne mreže uglavnom zadovoljava postojeće i planirane potrebe. Planirane građevinske zone vezati će se na postojeću telekomunikacijsku mrežu.

3.5.2. Energetski sustav

Predviđa se rekonstrukcija TS 110/35 kV "Biograd" u TS 110/10(20) kV, uz zadržavanje 35 kV naponskog nivoa u istoj trafostanici bilo preko terciara ili zadržavanja jednog trafo 35/10 kV.

Situacija na području Pakoštana popravljena je izgradnjom novog 10(20) kV voda za to područje.

Pored navedenog potrebno je preći na 20 kV pogonski napon, te izvesti rekonstrukciju postojećih TS 10/0,4 kV na TS 20/0,4 kV.

3.5.3. Vodnogospodarski sustav

Vodoopskrba

Za poboljšanje vodoopskrbe cjelokupnog prostora koje se snabdijeva vodom iz vodoopskrbnog sustava "Grupni vodovod Biograda n/m" potrebno je, pokraj postojeće vodospreme "Straža 1", koja već sada ne može pokriti satni maksimum, izgraditi novu vodospremu "Straža 2" zapremine $V=2 \times 5000 \text{ m}^3$.

Na širem prostoru Vranskog bazena nalaze se relativno bogata lokalna izvorišta kvalitetne pitke vode koja nisu dovoljno ispitana i u cijelosti iskorištena. Stoga da bi se osigurala zdrava i higijenski-sanitarno ispravna voda za piće moraju se postojeća izvorišta Turanjsko jezero, Kutijin stan, Biba i Begovača urediti do pune funkcije, prema standardima za ovakvu vrstu objekata. Time će se bitno poboljšati uvjeti eksploatacije, povećati količina zahvata, što je naročito značajno za vodoopskrbu u ljetnim sušnim razdobljima.

Da bi se vodosprema "Kostelj" mogla puniti vodom s rijeka Krke iz kraćeg smjera mora se na križanju postojećeg cjevovoda $\varnothing 300 \text{ mm}$, koji u ovu vodospremu dolazi s izvorišta Biba, i magistralnog cjevovoda $\varnothing 600 \text{ mm}$, koji povezuje zadarske i šibenske vodoopskrbne sustave, izgraditi predviđeno zasunsko okno. Za potrebe razvoja turizma u postojećim i novoplaniranim turističkim naseljima: Club Mediterane, Kozarica i Pilatuša-Madona mora se kraj vodospreme "Kostelj" izgraditi i treća vodna komora zapremine $V=1000 \text{ m}^3$ za koju su već izvedeni zemljani radovi.

Za kvalitetniju vodoopskrbu naselja Drage, te u budućnosti i naselja Vrgada mora se povećati postojeći rezervoarski prostor u sklopu vodospreme "Čelinka" izgradnjom još jedne vodne komore zapremine $V=500 \text{ m}^3$.

U svim naseljima općine Pakoštane koja su priključena na vodoopskrbni sustav nužno je započeti s aktivnostima u svezi upoznavanja i praćenja realnih karakteristika izgrađene vodovodne mreže, posebno snimanja i saniranja gubitaka u mreži. Zbog dotrajalosti postojeće vodovodne mreže potrebno je izvršiti rekonstrukciju iste cijevima od jedinstvenog kvalitetnog materijala čime će se stvoriti mogućnosti za racionalno iskorištavanje, buduću dogradnju i sigurnu isporuku zahtijevanih količina vode svim zonama u svim predviđenim i izvanrednim uvjetima pogona.

Za naselje Vrana potrebno je izgraditi tlačni i povratni cjevovod, te vodospremu "Vrana", zapremine $V=500 \text{ m}^3$, s kotom dna na 112,0 m.n.m.. Za zaseok Krklješki koji je smješten na višim kotama terena predviđa se, iza zaseoka Otan izvedba hidroforškog postrojenja kojim će se voda direktno tlačiti u mrežu. Za zaštitu podzemnih voda od zagađivanja, te eventualnog dobivanja većih količina vode mora se izvesti novi zahvat vode preko bunara dubine oko 8 m, oko 200 m uzvodno od izvora Biba. Sva voda s izvorišta "Biba" koju neće koristiti naselje Vrana, pogotovo u zimskom periodu, transportirat će se i dalje u smjeru naselja Pakoštane i grada Biograda n/m. Crpna postaja "Biba" ostat će na postojećoj lokaciji čime će se postići fleksibilnije rješenje koje omogućuje i dovod vode u naselje Vrana iz vodospreme "Straža".

Vodoopskrba naselja Vrgada također će se rješavati u etapama. U prvoj etapi mora se izgraditi tlačno-gravitacijski cjevovod od pristaništa do postojeće javne mjesne cisterne kako bi se ista mogla puniti vodom preko broda vodonosca. Također se mora izgraditi i kvalitetna mjesna vodovodna mreža s dovoljnim brojem hidranata preko kojih će se puniti i privatne cisterne. Za konačno kvalitetno i trajno rješenje vodoopskrbe naselja Vrgada izgradit će se podmorski cjevovod kojim će se iz smjera naselja Drage dovesti voda s kopna.

Paralelno s razvojem vodoopskrbnog sustava mora se provesti efikasna i trajna zaštita svih izvorišta od bilo kojeg oblika zagađenja. Stoga se moraju hitno donijeti Odluke o određivanju zona sanitarne zaštite svih izvorišta na užem i širem vodoopskrbnom području Općine Pakoštane temeljem izrađenih elaborata Hidrogeološki istražni radovi za prijedlog I zone sanitarne zaštite za crpilište Begovača (1997) i izvor Biba (1990).

Za određivanje potreba na vodi u budućnosti prihvaćaju se slijedeće potrošnje vode :

- stanovnici u naseljima (uključivo obrt, javne ustanove, komunalne potrebe, zalijevanje okućnica) $q_{sp}=250 \text{ l/dan}$,
- turisti u apartmanima $q_{sp}=250 \text{ l/dan}$,
- turisti u privatnom smještaju, odmaralištu i autokampu $q_{sp}=200 \text{ l/dan}$.

Obzirom na planirani porast stanovništva i očekivani razvoj gospodarstva, u prvom redu turizma potrebne vodoopskrbne količine pojedinih naselja Općine Pakoštane su:

- Naselje Pakoštane

(3000 stanovnika, 4000 turista u apartmanima i 6000 turista u privatnom smještaju i autokampu)

$$q_{sp}=(3000 \times 250 + 4000 \times 250 + 6000 \times 200)/86400 = 34,14 \text{ l/s}$$

$$q_{maxdn} = 34,14 \times 1,5 = 51,22 \text{ l/s}$$

$$q_{maxsat} = 51,22 \times 2,0 = 102,44 \text{ l/s}$$

- Naselje Drage

(1000 stanovnika, 2000 turista u apartmanima i 2000 turista u privatnom smještaju)

$$q_{sp} = (1000 \times 250 + 2000 \times 250 + 2000 \times 200) / 86400 = 13,31 \text{ l/s}$$

$$q_{maxdn} = 13,31 \times 1,5 = 19,97 \text{ l/s}$$

$$q_{maxsat} = 19,97 \times 2,0 = 39,94 \text{ l/s}$$

- Naselje Vrgada

(300 stanovnika i 1000 turista u autokampu)

$$q_{sp} = (300 \times 250 + 1000 \times 200) / 86400 = 3,18 \text{ l/s}$$

$$q_{maxdn} = 3,18 \times 1,5 = 4,77 \text{ l/s}$$

$$q_{maxsat} = 4,77 \times 2,0 = 9,54 \text{ l/s}$$

- Naselje Vrana

(2000 stanovnika)

$$q_{sp} = (2000 \times 250) / 86400 = 5,79 \text{ l/s}$$

$$q_{maxdn} = 5,79 \times 1,5 = 8,69 \text{ l/s}$$

$$q_{maxsat} = 8,69 \times 2,0 = 17,38 \text{ l/s}$$

Ovim količinama potrebnih količina vode moraju se za svako naselje dodati potrebne količine vode za gašenje požara, koje za naselja do 5000 stanovnika iznose 10,0 l/s.

Realizacija plana potrošnje ovisit će o mogućnostima ulaganja u izgradnju vodnih građevina i potrošnji koja se očekuje u budućnosti.

Voda se još uvijek troši, naročito u poljoprivredne svrhe, kao da je to sirovina neograničenih količina koja minimalno utječe na ukupne troškove života i proizvodnju dobara. Stoga se čim prije u poljoprivredne svrhe mora koristiti isključivo voda slabije kvalitete iz Vranskog jezera. Nužno je ostvariti i racionalnije korištenje voda za vodoopskrbu preko cijene vode kojom se može utjecati na smanjenje svih oblika potrošnje i efikasniju uporabu, a u korist učinkovitijeg korisnika i stvaranja dopunskih prihoda za održavanje i pogon sustava.

Odvodnja otpadnih voda

Obzirom na prirodno-geografske karakteristike, planirani porast stanovništva i gospodarski razvoj problem odvodnje cjelokupnog prostora Općine rješavat će se preko tri zasebna sustava :

- sustav odvodnje šireg priobalnog područja:
za naselja Drage i Pakoštane, te turistička naselja Club Mediterane i Pilatuša-Madona te ostalih novoplaniranih turističkih sadržaja
- sustava odvodnje zaobalnog područja duž Vranskog jezera
za naselje Vrana,
- sustava odvodnje otočkog područja
za naselje Vrgada.

Sva tri sustava zahtijevaju jednaku valorizaciju, jer neadekvatna rješenja mogu imati velik utjecaj na ugrožavanje okoliša, prvenstveno mora i podzemnih voda.

U rješavanju odvodnje najdalje se došlo na priobalnom dijelu šireg područja, jer je intenzivna izgradnja, naročito u segmentu turističke privrede, nametnula potrebu rješavanja sakupljanja, pročišćavanja i dispozicije otpadnih voda, a sve sa svrhom da obalno more i dalje zadrži II kategoriju, odnosno kvalitetu mora koje se može koristiti za kupanje, rekreaciju i sportove na vodi.

1990. godine izrađeno je "Idejno rješenje odvodnje otpadnih voda Biogradske rivijere" u kojem je odabran razdjelni sustav odvodnje i centralni zajednički uređaj za pročišćavanje otpadnih voda.

Kako je ovo rješenje prihvaćeno mora se odvodnja otpadnih voda priobalnog dijela općine Pakoštane /naselja : Drage i Pakoštane, te postojećih turističkih naselja : Club Mediterane i Pilatuša-Madona/ rješavati prema istome

Predloženo rješenje podrazumijeva izgradnju obalnog kolektora koji se od viših kota spušta prema moru, sakupljajući otpadne vode usputnih potrošača. Na obali mora predviđena je crpna postaja koja otpadne vode prepumpava u prekidno okno na potrebnoj koti, odakle se transport nastavlja gravitacijom. Opisani segment ovog sustava odvodnje ponavlja se onoliko puta koliko to konfiguracija terena i raspored potrošača zahtijevaju.

U naselju Drage predviđene su dvije crpne postaje : C. P " Drage" na sabirnom kolektoru i C. P. "Čelinka" na glavnom kolektoru.

Na obali naselja Pakoštane locirana je C.P. "Pakoštane" koja prepumpava sakupljene otpadne vode iz naselja : Drage i Pakoštane.

Preko crpne postaje "Crvena Luka " u istoimenom turističkom naselju otpadne vode se podižu na uređaj za pročišćavanje.

Lokacija zajedničkog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda odabrana je na području rta Kumenat iznad podmorskog ispusta. Nalazi se u sredini područja čije otpadne vode pročišćava i dovoljno je udaljen od postojećih turističkih naselja. Planirano opterećenje uređaja za konačno stanje je oko 55 000 ES. Prihvaćen je postupak biološkog pročišćavanja otpadnih voda.

Kako su oceanografska istraživanja, provedena 1994. godine, pokazala da Pašmanski kanal, zbog malih dubina nije pogodan za prihvatanje urbanih otpadnih voda okolnih naselja, odabrana je trasa ispusta u smjeru rt Kumenat-južni rt otoka Pašmana. Predviđena dužina ispusta je 2800 m, s difuzorom na dubini od 30 m. Kako je ovo područje pod utjecajem otvorenog Murterskog mora ispuštene otpadne vode neće doseći površinu mora i neće doći do koncentriranja ispuštenog otpada. Krajnja točka ispusta dovoljno je udaljena od okolnih obala tako da otpad neće morskim strujama doći do obala.

Premda problemi glede odvodnje otpadnih voda naselja Vrana i Vrgada nisu tako složeni kao na priobalnom dijelu općine Pakoštane sve intenzivnija izgradnja i sve stroži kriteriji glede zaštite voda traže adekvatno rješavanje odvodnje i ovih naselja.

Premda će još dugo vremena jedino ekonomski prihvatljivo rješenje sakupljanja otpadnih voda za sve objekte u naselju Vrana, a naročito u naselju Vrgada, biti preko septičkih jama, mora se odvodnja ovih naselja početi rješavati paralelno s planiranom izgradnjom. Glavni preduvjet za to je izrada kvalitetnih programa konceptijskih rješenja odvodnje kako bi se u trenutku, kad se za to ostvare uvjeti, moglo prići ostvarenju istih. Moraju se obraditi sve mogućnosti glede pročišćavanja i dispozicije otpadnih voda uz obvezatnu razradu etapne izgradnje optimalnog sustava odvodnje.

Za buduće sustave odvodnje naselja Vrana i Vrgada mora se primijeniti razdjelni sustav odvodnje.

Odvodnju otpadnih voda naselja Vrana treba što hitnije riješiti, kako bi se spriječilo zagađivanje izvorišta, odnosno podzemnih voda koje se koriste, ili će se koristiti za vodoopskrbu.

Zbog blizine Vranskog polja i činjenice da se danas pročišćavanje otpadnih voda obavlja tako da se dobiva vrijedna sirovina koja se može koristiti za navodnjavanje poljoprivrednih kultura moraju se razmotriti mogućnosti i ovakvog načina korištenja otpadnih voda naselja Vrana.

Kako bi se saniralo postojeće neadekvatno stanje odvodnje na području općine Pakoštane i efikasno spriječilo daljnje zagađivanje podzemnih voda i obalnog mora nužno je osigurati potrebna materijalna sredstva u svezi izgradnje najprimjerenijih sustava odvodnje.

Do konačne izgradnje prethodno prihvaćenog sustava odvodnje za pojedina područja Općine Pakoštane moraju se sve urbane otpadne vode sakupljati u vodonepropusnim individualnim septičkim jamama-taložnicama, tj. suvremenim uređajima za pročišćavanje, s predviđenim preljevom za buduću uličnu kanalizaciju. Nad njihovom izgradnjom i održavanjem mora se vršiti stroga kontrola. Jame se moraju prazniti autocisternama isključivo na deponiju određenu od strane nadležnih sanitarnih službi.

3.6. Postupanje s otpadom

Sav otpad sa prostora Općine Pakoštane odvozi se na odlagalište otpada Baštijunski Brig. Navedeno odlagalište nalazi se na prostoru Grada Biograda i ne zadovoljava ni minimalne uvjete potrebne za funkcioniranje normalnog odlagališta. Nalazi se u neposrednoj blizini Vranskog jezera, te kao takvo predstavlja vrlo veliku opasnost za onečišćenje jezera procjednim vodama s odlagališta.

Osim toga odlagalište je i prekapacitirano jer sa na njega dovozi otpada iz svih općina koje su nastale iz bivše općine Biograd.

Iako je postupanje s komunalnim otpadom stavljeno pod nadležnost gradova i općina, bilo bi iluzorno očekivati rješavanje navedenog problema na nivou gradova i općina bez pomoći Županijskih tijela zaduženih za poslove zaštite okoliša i šire. U prvom redu, radi se o velikim financijskim sredstvima koje je potrebno odvojiti za izgradnju objekata (sanitarne deponije, reciklažni centri, kompostane itd.) potrebnih za uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom. Stoga je, zbog složenosti problematike, nužno problem rješavati na nivou Županije u sklopu buduće Studije o postupanju otpadom za područje Zadarske županije.

Osnovni cilj postupanja s otpadom u sebi sadržava izgradnju cjelovitog sustava postupanja s otpadom sa što manje štetnih utjecaja na okoliš, uz što bolje gospodarsko korištenje otpada i što manje trajno odlaganje neobrađenog otpada.

Ostvarivanje navedenog cilja postići će se dosljednom provedbom koncepta cjelovitog gospodarenja otpadom tzv. "IVO", kojem su glavni prioriteti svrstani kako slijedi:

Izbjegavanje nastanka otpada

- Edukacija stanovništva
- Djelovanje na ponašanje kupaca i potrošača
- Smanjenje i višekratno korištenje ambalaže

Vrednovanje neizbježnog otpada

- Odvojeno sakupljanje i recikliranje korisnih i štetnih sastojaka otpada
- Biološka obrada odvojeno sakupljenog bio otpada (kompostiranje)

Odlaganje ostalog otpada

- Postepena sanacija postojećeg najvećeg neuređenog odlagališta otpada (Baštijunski Brig), prema rješenjima koja bi trebala dati buduća Studija o postupanju s otpadom, te njegova prenamjena.
- Sanacija većeg broja manjih smetlišta.

3.6.1. Postupanje s opasnim otpadom

Na osnovu Programa i Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske, potrebno je uspostaviti mrežu sabirališta i skladištenja opasnog otpada na području Zadarske županije (pet građevina za skladištenje opasnog otpada-sabiralište i jedna građevina za skladištenje i obrađivanje opasnog otpada), gdje bi se prikupljao i skladištio opasni otpad izdvojen iz komunalnog otpada (baterije, akumulatori, lijekovi, motorna ulja, boje, lakovi itd.). Jedno sabiralište opasnog otpada (odvojenog iz komunalnog otpada) predviđeno je i na susjednom području grada Biograda.

3.6. Sprječavanje nepovoljna utjecaja na okoliš

More i vode

Potencijalni izvori zagađenja su:

- mjesne luke
- otpadne vode iz podmorskih kanalizacijskih ispusta
- improvizirana odlagališta otpada
- septičke jame sa propusnim dnom
- direktni izljevi fekalija
- otpad koji se baca u more i na morskom dnu izaziva negativne posljedice za biljni i životinjski svijet
- brodski balast, otpadna ulja

U cilju sanacije postojećeg stanja i sprječavanja daljnjih zagađenja potrebno je poduzeti sljedeće mjere:

- organizirati službu za čišćenje mora i obale
- izgraditi kvalitetan kanalizacijski sustav
- povećati broj uređaja na kopnu za prihvat i obradu otpada

Zrak

Zagađenje zraka nije pojava koja bi zasad imala znatniji utjecaj na prostor Općine.

Na kvalitetu zraka unutar prostora Općine Pakoštane utječu samo manji zagađivači kao što su, vozila i plovila, te spaljivanje korova i kućnog otpada u manjim količinama. Povremeno nastaju znatnija zagađenja uslijed veće količine spaljenog otpada sa obližnje deponije.

Iako je stanje uglavnom zadovoljavajuće potrebno je voditi računa da se situacija ne pogorša.

Tlo

Do zagađenja tla dolazi uslijed niza ljudskih aktivnosti od kojih posebno štetan učinak izazivaju

- improvizirana odlagališta otpada
- korištenje kemijskih sredstava u poljodjelstvu
- nekvalitetno izgrađene septičke jame
- nekvalitetne građevine za smještaj stoke i peradi

Racionalno korištenje prostora namijenjenog gradnji uz ograničenja u korištenju neizgrađenih prostora, očuvanju vrijednih šumskih površina i autohtonog pejzaža u zatečenom stanju, te pažljivim tretiranjem poljoprivrednih kultura, pridonijeti će očuvanju prirodne ravnoteže i zaštiti biološke raznolikosti i krajobrazne vrijednosti, a što će u konačnici pozitivno utjecati na ukupnu kvalitetu prostora Općine.